STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 01446

DI KAPRIZNE KALE-MOYD

Abraham Goldfaden

Permanent preservation of this book was made possible
by Melvin Ringel
in memory of Max (Yussel Modcha)
and Rose (Gitl Rifka) Ringel

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

די

קאפריזנע כלה-מויד

אדער

קבצנזאהן עט הונגערמאן

מעלאדראממא אין 4 אקטען אונ אין 5 בילדער

פערפאסט פאן

אברהם גאלדפאדען

(דיא מוזיק, דיא קאסטיומען אונ דיא דעקאראציאנען צו דער פיעסע זעננען צוזאממענגעשטעלט פון דעם פערפאסער).

הובא לבית הדפוס ע"י המדפיסים א. בוימריטטער וחתנו ג. גאנשאר, ושותפו ה' אהרן קאזלאסווקי מאס"מ אשר קנו הזכות מהמחבר.

ווארשא

בדפוס בוימריטטער וחתנו גאנשאר רחוב ביעליינסקע 16.

שנת תרמ"ח לפ"ק

КАПРИЗНАЯ ДОЧЬ

или

КАПЦЕНСОНЪ и ГУНГЕРМАНЪ

Мелодрамма въ 4 дѣйствіяхъ и 5 картинахъ

Сочиненіе

Авраама Гольдфадена

Сюжетъ заимствованъ съ нѣмецкаго.

Музыка, декарація, костюмы, бутафорскій вѣщи составлены авторомъ.

ВАРШАВА.

Въ Типо-Литографіи Баумриттера и Гонсіора Бѣлянская 16

1887.

ДОЗВОЛЕНО ЦЕНЗУРОЮ
Кіевъ 1 Іюля 1887 г

בילדער

1 אקט 1 בילד זיא קאפריזעט זיך:

2 אקט 2 בילד א סצענע אויף דעם אדעססער בולוואר.

3 אקט 3 בילד דער ערשטער טהייל פונם ראמאן:

4 אקט 4 בילד דער צווייטער טהייל פונם ראמאן.

„ „ 5 בילד א שרעקליכער צופאל אויף דעם הייליגען ארט.

דער וואס ווינשט צו בעקומען דאס ווערק קבצנזאהן עט הונגערמאן · אויך שולמית, דיא צויבערין (קאלדאניע), דיאביידען קני-לעמיל, אונד דאקטאר אלמאסאדא, וועלכעס שוין אפגעדרוקט זינד, וויא אויך דיא איבריגע וועלכע קירצליך ערשיינען וויִרדען, דיא אלע ווערקע פאן ה' גאלדפאדענס טהעאטער שטיקע, זינד צו בעקאמען, אין דיא דרוקערייא אונד ליטאגראפיע בוימריטטער עט גאנשאר ביעליינסקע נומר 16 אין ווארשוי

פּערזאָהנען

ר' יצחק — איין אַלטער מאַן פון אַ יאָהר 60

חנה — זיין טאָכטער איין אַלטע מויד פון אַ יאָהר 28

שלמה — חנה'ס אַ געשוויסטער קינד אַ יונגער מאַן פון אַ יאָהר 32
מיט אַ קיילעכדיג שוואַרץ בערדיל — סאָליד געקליידעט

קבצנזאהן } צוויא זוליקעס קאָרטענשפּילערס אָפּגעריסענע
הונגערמאַן } אין דריטען אַקט קבצנזאָהן שעהן געקליידעט

איין אלטער בייכער מאַן אויף דעם בולוואַר

מאריצא } צוויא וועשער מיידלעך
מארגאשע }

דער גרעבער — יודען — בטלנים — קינדער —.

ערשטער אקט

(שטעלט פאר ר' יצחק'ס צימער — איינפאך מעבלירט)

יצחק אי–אי–אי איך וויים ניט בנאמנות, וויא האלטין עם אוים דיא טאטעם וואם האבין עטליכע ערוואקסענע טעכטער? אט האב איך נאר איין טאכטער — אבת יחידה ביז הונדערט און צוואנציג יאהר, בין איך שוין גראה און אלט געווארין דורך איהר, וואלט זיא ניט געוועזין קיין איינציגע ביא מיר, אדער וואלט איהר מוטער ניט געוועהן אפ געשטארבין אזוי פריה! וואלט איך איהר אזוי ניט נאך געגעבין! גיב איר ניט נאך, וויינט זיא און שעלט זיך, און איך קען דאס ניט צו זעהן — איך בין דאך אצערטליכער פאטער, גיב איהר יוא נאך איז נאך ערגער פארפיהרט זיא אזעלכע מעשים וואם איך פארשטעה זיא נאר ניט = אט האט זיא זיך שוין אלאנגע צייט אריינגענומען אין קאפ, אז אנדערש קען זיא קיין כלה ניט ווערין נאר אויף אזא־נארט וויא אין דיא ביכער שטעהט, נאר עפים אליעבע מוז זיא פריער שפיעלען, ... איך וויים וואם דאס איז פאר אשפיעל? מיין טאטע, מיין באבע מיינע אבות אבותינו האבין פון דער שפיעל ניט געוויסט — איך פלעג איהר אבער ניט איין מאהל זאגין: חנהלע! ווער וויים צו וואם דיא ביכלעך וועלין דיך ברענגען!.. האט זיא זיך אבער איין מאהל אריינגענומען אין קאפ, און איך קען עם איהר פון דעם קאפ ניט ארוים שלאגען, סאי מיט גיטין סאי מיט בייזען —, דיא פיינסטע יונגע לייט האט מען איר איבער גערעט. און זיא האלט זיך איינם: ניין און ניין! וואם דען ווילסטו? האט זיא עפים משוגענע תנאים, ערשטינם וויל זיא אז דער חתן איהרע זאל קענן רעדין דייטש, אבער גוט דייטש. צווייטינם מוז דער חתן הייסען פראנץ — דריטענם מוז ער קענען מיט איהר שפיעלען אליבע. און פירטינם

מוז ער האבן שיינע שווארצע וואנצעלעך.. און נאך עפעס אזעלכע משוגענע תנאים!.. היינט גיעה זיך איהר אפ אזא נפש מיט די אלע גילדענע מעלות? — איך וויים ניט וויא זיא אליין איז שוין ניט מיד זיבעגדיג? ווען איך האב גיוואלט מיט איהר אשידוך טוען איז זיא אלט געוועזן אכטצעהן ניינצעהן יאר. פון דאמאלס זענען שוין צעהן יאר אוועק און זיא האלט זיך אין איין עקשנין. זיא האט שוין איהר שוינקייט אנגעווארין. זיא איז שוין אלט גיווארין. זיא האט מיך שוין גראה אין אלט גימאכט און גאט ווייסט וואס דער סוף וועט זיין אוי — אוי — אוי —.

שלמה וואס מאכסטו גיטס יצחק! —

יצחק קוק אן שלמה? פון וואנען ביסטו עס אויסגיוואקסן? אדאס איז אטייערער גאסט! (זייא צו קישין זיך)

שלמה פון וואנען? וועל איך דיר שוין שפעטער דערצעהלען דוא זאג מיר וואס הערט זיך ביא דיר. וואס מאכט דיין פאמיליע וואס מאכט דיין ווייב פעסעלע, וואס מאכט הנהלע איז זיא נאך אזוי שעהן וויא זיא איז גיוועזן? זיא געהער שוין אוודאי זיין אמאמע פון קינדערלעך?...

יצחק פרעג ניט עס איז מיר ביטער. — מיילא פון מיין פעסעלען איז שוין לאנג ניטא צו ריידין עליה השלום. איך האב בעסער צרות פון דער לעבעדיקער לעבין זאל זיא:

שלמה וואס איז? וואס איז פאר אנייעס?

יצחק שטעל דיר פאר איין חנהלה איז:..

שלמה איז וואס?

יצחק איז וואס? וואס חאפסטו? שרעק דיך ניט! — מיין חנהלע זיצט נאך אמיידעל און האט נאך ניט חתונה געהאט! — אדראבא גוטער פריינד וואס גיט מען זיך פאר אעצה?

שלמה איך וועל דיר זאגין אפשר האט זיא רעכט — נייטין דארפסטו זיא ניט, אפשר געפעלט איהר ניט קיינער מוזטו ווארטען — גלייב מיר איהר באשערטער וועט קומען אין שטוב אריין —

יצחק דיא באשערטע האבין שוין אויך אויפגיהערט צו קומען פארגעס ניט אז זיא איז שוין קרוב ביא דיא שלשים... וועסט זיא גאר ניט דערקענען,

וויא איז שוין איהר שיינקייט זיא האט מיך שוין גראָה אונ אַלט גימאַכט — אונ חתונה האָבין אַלץ ניט! —

שלמה דאָס זאָל דיר זיין דיא לעצטע דאגה, פאַרקערט מיך פרייט עס וואָס זיא האָט נאָך ניט חתונה גיהאַט — דיא געדענקסט אַז מיר זענען אין שכנות געזעסען? האָסטו אפשר זיא אַליין ניט אַזוי פיל געוויסט, וויא איך האָב זיא ליעב גיהאַט, נאָר עס האָט זיך אַלץ ניט געמאַכט, איך זאָל פאַר איהר חתונה האָבין. מיינע געשעפטען האָבין מיך אַוועק גירופין נאָך אויסלאַנד אונ האָב דאָרטען חתונה גיהאַט, דיא פרויא איז מיר אָפגעשטאָרבען, קיין קינדער האָב איך ניט, פאַרמעגליך בין איך, מיין כאַראַקטער קענסטו אויך — נאַ? —

יצחק וואָס נאַ?

שלמה נאַ! מען דאַרף דיר אפשר אַריין לייגין אַפינגער אין מויל? פאַרשטייסט ניט וואָס איך מיין?

יצחק וואָס מיינסטו?

שלמה פעלט אייך וויא ער מאַכט זיך תמימותי? איך ווייס אפשר ווילסטו ניט האָב איך ניט וואָס צו ריידין!...

יצחק איך וויל ניט? ס'הייסט איך דאַרף נאָך האָבען אַבעסער גליק? אויף מיר קענסטו קלערין אַז איך זאָל ניט וועלין.

שלמה וואָס דען מיינסטו זיא וועט ניט וועלין? ע דאָס זאָל דיר זיין דיא לעצטע דאגה, איך וועל שוין וויסען וויא זיא צו נעמען!

יצחק דאָס שלאָג דיר אַרויס פון קאָפ, מאַך זיך ניט פאַר אַזאַ בריה, יענע פאָדערט אַזעלכע זאַכען וואָס...

שלמה לאָמיך הערין נאַ וואָס וואָס?

יצחק ערשטינס וויל זיא דער חתן זאָל קענען ריידין דייטש! אָבער גוט דייטש!

שלמה נאַ דאָס איז אַקלייניקייט — ווייטער!

יצחק צווייטינס מוז זיא פריער מיט איהם אַליבע שפיעלען

שלמה הערסטו דאָס איז דאָך אוודאי גוט! —

יצחק קוק אָן! קוק אָן! וויא האָסטו זיך אוים געלערינט דיא מלאכה?.. דריטינס וויל זיא אַז איהר חתן זאָל נאָר הייסען פראַנץ!..

שלמה הא?

יצחק הא?! און פירטינס מוז ער האבן שעהנע שווארצע וואנצילעך און דוא האסט גאר אזא בארד! ....

שלמה וואס רעדסטו? איך פערשטעה דיך ניט?

יצחק הערסטו דאס איז דאך דיא מכה וואס איך פערשטעה דאס אויך ניט. — איך פערשטעה נאר אזוי פיל אז דאס איז אקול פון דיא וויסטע ביכלעך און דורך זייא איז אזוי אומגליקליך.

שלמה דיל קיין קאפ ניט! — דאס וועסטו מיר ניט איינריידין ביכער פיינגען אוים דעם מענטשען; דאס וואהר געבילדעטע פרייליין וועט פון אזעלכע פיסטע זאכען ניט ריידין — דא פערשטעה איך מוז עפעם אנדערש זיין דוא האסט זיא וואהרשיינליך שלעכט ערצויגין, זיא האט נאר גיקערט עפעם נאשען פון דיא ביכער און עם דאכט זיך איהר אז זיא איז געבילדעט. נאר דאס איז אקלייניקייט איך וועל שוין וויסען וויא זיך מיט איהר צו פיהרען, דוא וויין זיא מיר נאר! =

יצחק הלוואי! — אז דו נעמסט זיך אונטער לאז דיר גאטט העלפען. איך טראכט אז ס'וועט צו געהן שווערלעך. נאר איין זאך נעם איך מיט דיר אוים: דוא ווייסט דאך אז זיא איז ביי מיר איין אויג אין קאפ, זאלסט זיא ניט חלילה דערגזענען, וואס אארט דיך!. גיב איהר נאך וואס זיא וויל. אנדערש וועסטו מיט איהר ניט אויסקומען. ווייל איין עקשן איז זיא קיין קלייניגקייט. נאר ווארט דוא האסט נאך צייט בימט דאך ערשט פון וועג, קום רוה דיך אוים. לאמיר עפעם צו בייסען. איך וויים אפשר האט דיך דער אייבערשטער צו גישיקט וויא אמלאך. איך וואלט אוודאי צו פרידין גיוועהן (ביידע אב)

(חנהלע קומט אן לייגעדיג און פערטיעפט אין אביכעל וואס זיא האלט אין דיא הענד).

חנהלע לאנגע, לאנגע שטאנדין זיא אין טיעף שווייגען פערזונקען, אייגער אנאונטער בראבענע מאיעשטילע הערשטע אים צימער. מיט פייערינע בליקען שויעטע זיא פראנץ אן, אונד זיין הערץ פאכטע פיעבעריש..

(זיא רעט צו זיך) גרויסארטיג! ס'הייסט דאס הערץ האט איהם גיקלאפט.

(זיא לייגט ווייטער) ענדליך ווענדעט ער זיך צו קאראלינא, דיא הענדע פאלטענד אונד שפראך, אה דוא מיין ענגעל מיט גליכעם צויבער האסטו מיך

אמשטריקט! — דיינע אויגן שיינען מיר וויא דער מארגין זא העל! —
דיינע נאזע אה דיינע נאזע, איז דיא נאזע אלער נאז!.
(זיא רעד צו זיך) גרויסארטיג! וויא דערלעב איך שוין מען זאל מיר דאס זאגען ווייטער.
(זיא ליינט ווייטער) דיין געטליכעס בילד זעהע איך אום טרוימע! — נור איין ווארט מיינע טייערע, אונ דוא בעגליקסט מיין דא זיין. ביא דיזען ווארטען ווארף זיך פראנץ צו איהרען פיסען, אונ ווייגטע. נור דיעזעס ווארט איך ליעבע דיך זאגסט שטערב איך.
(זיא רעד צו זיך) ס'איז נאר אפערגיניגען וויא מען איז אזוי פערליבט אי בענעדייע איך דיך קאראלינא! ווייטער!
(זיא ליינט ווייטער) טיעף בעוועגט פון דען זיפצען איהרעס פיעל געליבטען פראנץ רייכטע איהם קאראלינא איהר אלאבאסטער — ווייסעס הענדכען אונ זאנג:

איך וויים ניכט וואס מיר פעהלט
איך שטארב פאר אונגידולד
וואס מיך אמהערצין קוועלעט
דראן איז דיא ליעבע שולד
א יא — א יא — דיא ליעבע
זיא האט מיך אמגעבראכט
זיא האט מיך ארימעס מעדכין
אום קראנקען בעט גיבראכט
דיא ראזען ניעדערבליהען
דיא בלעטער פאללען אב
וואנן דא מיך ניכט ערווארטעט
ערווארטעט מיך דאס גראב..
א יא א יא..

(זיא רעד צו זיך) שעהן, שעהן! — וואס דען? ס'איז דען ניט אמת? ווייטער:
(זיא ליינט ווייטער) קוים האטע קאראלינע דאס ליעד גיענדיגט דא פיעל זיא פראנצען

אים דען האלדז זיא אמארעמטען זיך צערטליך . אונד קוים וואלטע
פראנץ איינען קוס אויף איהרען וואנגען דריקען אלס אה ועה וועלכע
איבעראשונג . דא עפענטע זיך פלעצליך דיא טיהער דעם צימערס
אונ קאראלינעס פאטער טראט ראש הינען איין ערשראקען אונ
באשעמט פארשטעקט זיך פראנץ אין דעם ווינקעל דעם צימערס
קאראלינא טאהט דאס זעלבע אויף דער ענטגעגענגעזעצטען זייטע .
ערביטערט איבער דעם ליבהאבער זיינער טאכטער , טראט דער
אלטער מיט שטרענגען שריטען אויף איהם צו ! – וואס ? היער אין
מיינעם הויזע וואגסט דוא זעלבעס צו באגעהן ? דוא נידערטרעכטיגער !
ווער האט דיר דאס ערלויבט ? פארט , אום אויגענבליק זאנסט הויזע
איך דיך ניעדער אויף ארט אונ שטעלע ! –

(זיא רעד צו זיך) שאדע ווירקליך , דאס איז אשלעכטער טאטע ! נאר בעשיינפערלעך
דארף אזוי צו זיין .

(לייגט ווייטער) מיט געביילטעם פויסטע יאגטע איהם דער אלטער פארט . דאן
ווענדעט ער זיך צו קאראלינא אונ דוא אונ דוא מיינע טאכטער !
שעהמסט דוא דיך ניט ? צו זעלבעס צוועקע האבע איך דיך ערצויגן ?
אום מיט זעלבעס וואגאבונדען ליעבעס פערהאלטניסע צו האבען ?
קאראלינא וויינטע ..

(צו זיך) נעביך .

(לייגט ווייטער) אין מיינעם הויזע זעלבען סקאנדאל צו טרייבין , אונ דאס גראע האר
דיינעם פאטערס צו בעשעהמען ? ניין ביזט ניכט מעהר מיינע
טאכטער = קאראלינא – פאטער ! – ניין קיין מיטלייד , פאטער ! פארט !

(זיא רעד צו זיך) זעהט איהר מיין טאטע וואלט ניט געוואגט מיר אזעלכעס צו זאגין ,
נאר עס וואלט מיך שוין ניט גיא־ט ווען איך זאל שוין האלטין דער
בייא א דער סוף איז שעהן –

(לייגט ווייטער) איינע שעהנע זאמער נאכט ! דיא נאטור שליעף אין זאנפטין שלומער
אונטער דער בלויען מיט ברילאנטען געשטיקטען דעקע .

(צו זיך) א דאס מיינט מען דעם הימעל !

(לייגט ווייטער) דער העלע מאנד . –

(צו זיך) הא – דאס מיינט מען דיא לבנה !

(ליינט ווייטער) פערשטעקטע זיין בלאסעם געזיכט אונטער דען שווארצען וואלקען שלאף לאז וועלטצטע זיך קאראלינע אויף איהר ווייכעם לאגער. טיעפע זיפצער ענטשפרענגטען איהרער ברוסט – פלעצליך הילט זיא איינע זאנפטע, זיסע שטימע שיען איהר דרויסען אונטער איהרעם פענצטער צו פערנעהמען : קאראלינע! קאראלינע! דיין פראנץ ערוואַרטעט דיך היער! אה עפנע שנעל דאס פענסטער מיר, איך מוז פליהען שנעל מיט דיר קאראלינע! טיעף בעוועגט פון דען מעלאדיעשען טעהנען. דיזער סערענאדא ליעף ראש קאראלינע צום פענסטער עפענטע עס שנעל אונ מיט דעם צארטכען הענדכען צום מונדע צייגטע זיא איהם איין צייכען דער ליבע. פראנץ ערשיען אם פענסטער אומוואנד איהרען קערפער מיט ביידען הענדכען אונ פערשוואנדען ביידע!

(צו זיך) גליקליכע קאראלינע, איך בענעדייע דיך נא? נא? פרעג איך אייך? איז ניט אפערגיניגען אזוי צו הייראטען? וואט דען? וויא מיין פאטער קוועהלט מיך אונ מוטשעט מיך איך זאל גלאט אזוי חתונה האבין. ס'הייסט אזוי טריקין, געזעהן, גערעד, פארגישטעלט אונ פארטיג! — שטעלט מיר אנידער אדראנג אונ געה האב חתונה פאר איהם – איך זאל מיך אונזשעניערען מיט איהם אויף דער גאס ארויס צו געהן פי בלאמבירען זיך פאר דער וועלט וויל איך גיט, איך וועל ניט! —

יצחק (קומט אריין) אוי אוי איגזשנורען, בלאמבירען, הלוואי וואלטען פריער גיבלאמבירט גיווארין אט דיא אלע, וואס האבין גאר אויסגיטראכט דיא וויסטע ביכלעך, זייא זאלין אומגליקליך מאכען קינדער. ווען זיא וואלט אפשר ניט גיוויסט פון דיא ביכלעך, וואלט זיא שוין לאנג גיוועזין לייטען גלייך, אונ אפשר ווייסט זיא אליין ניט וואס אין דיא ביכלעך שטעהט – אבי עס איז באשערט מיר אין זיך צו פארימערין דאס לעבען.

חנהלע וואס? ווידער רייצטו מיך! איך וועל דיך פארט ניט פאלגין גיבער וועסטו מיך באגראבין נא נא (זיא שלאגט זיך מיט דיא הענד אין קאפ)

יצחק הער שוין אויף טאכטער איך מיין עס אין שפאס מען טאר מיט דיר גאר קיין קאטאוועס ניט טרייבין? נא נא הער זיך שוין אויף זיסע טאכטער

צו ערגערן דוא ווייסט דאך אז דוא נעמסט מיר ארויס מיינע כוחות מיט דיין וויינען ! —

חנהלע ווערסטו שוין אבער מעהר ניט ?

יצחק ניין , טאכטער מיינע , איך וועל שוין מעהר ניט , שוין שוין ! —

חנהלע נא , וואסזשע ווילסטו ? —

יצחק גאר ניט טאכטער מיינע !

חנהלע וואסזשע רען זיצטו דא ?

יצחק טאכטער ! זיסע טאכטער ! איך וויל אמאהל ריידין מיט דיר איין ערנסטע זאך — טאכטער ! איך בעט דיך , זאגסטו מיר צו אז דוא וועסט מיר ענטפערן ?

חנהלע אבי ניט קיין דומהייטין ! —

יצחק זאג מיר טאכטער : האסט ליעב דיין טאטען ?

חנהלע (מיט קאפריז) יוא ! —

יצחק שטארק ליעב ?

חנהלע שטארק ! —

יצחק נא טהוזשע מיר צו ליעב איין זאך , נאר דאס מאהל טהו מיר צו ליעב איך גיב דיר מיין ווארט אז מעהר וועל איך דיר ניט זאגין קיין דעה זאגסטו מיר צו ?

חנהלע יוא נא וואס איז ?

יצחק הער אויס טאכטער : דא איז ניט לאנג גיקומען צו פאהרען איינער פון מיינע אמאהלידיגע גוטע בעסטע פריינד . וואס איך בין מיט זיין פאטער נאך געוועהן בשותפות אין האנדעל , אויך דוא האסט איהם ניט פערגעסין דארפסטו איהם אויך קענען ער פלעג זיך מיט דיר קליינערהייט אבטערהאלטען און ער האט דיך נאך דענכמאהל ליעב גיהאט — אפיינער יונגער מאן , און ניט קיין נאר , ער וועט דא באלד זיין , בעט איך דיך טאכטער נעם איהם אויף וויא עס דארף צו זיין , רעד מיט איהם וויא אמענטש ! אפשר וועט דער איבערשטער העלפין ער וועט האבין בייא דיר חן און דאס וועט זיין דיין זיווג ! —

חנהלע (קרימט זיך) זיווג ! זיווג ! פי דיא יודישע שפראך זיווג —

יצחק נא ניין , ניין טאכטער — חלעבין אפיינער מאן און איז רייך .

חנהלע ווידער רעדסטו מיר פון געלד ? —

יצחק נא גיין ער האט ניט קיין געלד ! זיסע טאכטער וועסטו מיר צו ליב טוען ?

חנהלע מיר וועלין זעהן ·

יצחק (ארויסגייענדיג) אוי אוי אפיל הארץ מיט מכות (אב) ·

חנהלע אך דיא יודען דיא יודען ! נאר זוויג — געלד — גיין פאטער ! איך וויניש נאר ליעבע ראמאן — אה בענעדייע איך דיך קאראלינא ! וויא גליקליך דוא ביסט · זעלבסט דער נאמען וויא שעהן ער קלינגט קאראלינע = וואס דען ? וויא מיין דומער פאטער האט מיך גענענט מיט דעם יודישען נאמען ח־נ־ה־ל־ע פי שמאטציק · אבשיידליך : פאן נון אן הייס איך קאראלינע אונד מיין ברייטיגאם מוז פראנץ הייסען ! —

שלמה (קומט אריין) חנהלע ! — וועה איז מיר אט דאס איז דיא שעהנע חנהלע ? וויא אמענטש בייט זיך איבער אין אזא קורצער צייט — וואס פון איהר איז געווארין ? חנהלע ! אדאס איז דיא חנהלע ?

חנהלע פארדאן ! מיט פראספעקט צו מעלדען, איך הייס ניכט זאה איך הייס קאראלינע.

שלמה אז אך אונ וועה איז מיר. אפילו פארנארעשט איז זיא אויך געווארין · שטאטש וואס רעדסטו ?

חנהלע אונ וויא הייסין זיא ?

שלמה וויא איך הייס ? גידענקסט מיך גאר ניט · האסט גאר פערגעסין ? אז מיר האבין געוואוינט אין שכינות · נאך אז דיא מאמע האט גילעבט אי אי האסט זיך גאר אין גאנצען איבער גיבעטין. וועה אפילו דעם זינגען האט זיא אויך פערלוירען ·

חנהלע איך וייס, איך וויים ! גלויבען זיא ניכט דאס איך אימער איין קינד בין ! איך פראגע זיא וויא הייסען זיא ·

שלמה האסט פארגעסין שלמה, שלמה וואס פלעגט דיר שטענדיג קאנפעקטין ברענגין ·

חנהלע הערין זיא ! שפייזע אויף דער זייטע · ווינטשען זיא מיין ברייטיגאם צו זיין מוסען זיא איהר נאמען וועקסלען :

שלמה (אפארט) וויא נאך אגיפערליכער קרענק (צו איהר) נא נא לאז שוין אזוי (אפארט) דער פאטער האט דאך מיר גיבעטין איך זאל איהר אלסדינג

נָאךְ גֶעבֶּען. —

חנהלע אַלְזויא פון נון אַן הייסען זיא פראנץ —

שלמה פראנץ? נָא לָאז זיין פראנץ.

חנהלע יֶעצְט לָאמִיר זֶעהֶן וויא דָא שְׁטֶעהְט. (זיא ליינט) לַאנְגֶע לַאנְגֶע שְׁטַאנְדֶען וִיא אִין מִיעְפֶעם שְׁווייגֶען פֶערְזוּנְקֶען = אֵייגֶע אַנאַנְטֶערְבְּרָאכֶענֶע מוּזֶענְשְׁטִילֶע הֶערְשְׁטֶע אִים צִימֶער — מִיט פֵייֶערִיגֶעם בְּלִיקֶע שׁויטֶע זִיא פְראַנץ אַן אוּנ דֵיין הֶערְץ פָאכְטֶע פִיבֶערִישׁ. (זיא טאפט אים ביים הֶערְץ):

שלמה וָואס טַאפְּט זִיא מִיךְ בֵּיים דפק? —

חנהלע (לֵיינְט ווייטֶער) עֶנְדְלִיךְ וֶוענְדֶעט עֶר זִיךְ צו קאראלינע דִיא הֶענְדֶע פַאלְטֶענְד אוּנ שְׁפְּרַאךְ אָה דוּא מֵיין עֶנְגֶעל! נָא זָאגְט מִיר נָאךְ אַז אִיהְר קֶענְט נִיט אַלֵיין. (זיא לֵייגְט אִיהְם צוּנויף בֵּיידֶע הֶענְד).

שלמה מודה אני לפניך אִיךְ וֶועל טוּעֶן וָואס דֶער טַאטֶע הֵייסְט וָואס דִיא מַאמֶע הֵייסְט וָואס אַלֶע פְרוּמֶע לַייט הֵייסֶען מִיר צו טוּעֶן אברכה הצלחה זָאל קוּמֶען אויף מֵיין קֶעפֶּעלֶע אמן סלה!

חנהלע אִיהְר קָאנְט נִיט? — זָאגְטוּשֶׁע מִיר נָאךְ אַז אִיר קֶענְט נִיט אָה דוּא מֵיין עֶנְגֶעל!

שלמה אָה דוּא מֵיין אֵיינִיקִיל!

חנהלע מִיט וֶועלְכֶען צוּיבֶּער הָאסְטוּ מִיךְ אָמְשְׁטְרִיקְט! —

שלמה מִיט וֶועלְכֶען צִיבֶּער שְׁלֶעפְּט מֶען דֶעם שְׁטְרִיק!

חנהלע דֵיינֶע אוּיגֶען שֵׁיינֶען וִויא דֶער מָארְגֶען זוּי הֶעל!

שלמה גוּט מָארְגֶען געללע! —

חנהלע דֵיינֶע נַאזֶע אָה דֵיינֶע נַאזֶע אִיז דִיא נַאזֶע אַלֶער נַאז! —

שלמה אַלְדֶעם בֵּייז!

חנהלע דֵיין גֶעטְלִיכֶעם בִּילְד זֶעהֶע אִיךְ אוּם טְרוּימֶע! —

שלמה אַלֶדע בֵּייזֶע חלומות אויף מֵיינֶע שונאימ'ס קֶעפּ! —

חנהלע נוּר אֵיין וָוארְט מֵיינֶע טֵייעֶרֶע, אוּנ דוּא בֶּעגְלִיקֶסְט מֵיין דָא זֵיין.

שלמה אִיךְ בִּין נָאר פון אַייזִין אַז אִיךְ הַאלְט עֶם אוּיס! —

חנהלע בֵּייא דִיזֶען וָוארְטֶען וַוארְפְט זִיךְ פראנץ צו אִיהְרֶען פִיסֶען אוּנ וֵויינְטֶע.

(זיא טהוט איהם אשלעפ ער זאל פאלען אויף דיא קניע).

שלמה וואס וויל זיא מיט מיינע פיס?

חנהלע נור דאס איינע ווארט: איך ליעבע דיך!

שלמה ליעב, ליעב!

חנהלע זאנסט שטערבע איך!

שלמה אה דער אייבערשטער זאל היטען! —

חנהלע ניין זאגט, זאגט זאנסט שטערב איך —

שלמה נא נא גלייך וויא געשטארבין!

חנהלע ווייס איך געהט איהר טויגט ניט. איר קענט ניט עס איז נאך דא פיעל. מען דארף נאך זינגען, מען דארף זיך נאך צו קישען.

שלמה נא ארדבה!

חנהלע דער נאך דארף נאך דער טאטע אן קומען און ארויס טרייבין דער נאך דארף מען נאך ארויס גנבענען דורך דעם פענסטער! איהר קענט ניט.

שלמה אזוי?! קענסט גאר ניט אנדערש פערדייען חתונה צו האבין, נאר מען מוז דיך ארויס גנבענען דורך דעם פענסטער! אוי חנהלע חנהלע.

חנהלע נא! נא! קאראלינע!

שלמה אזוי? אנדערש קענסטו ניט פארטראגין. דיא ברכות זאל איך האבין וויא פיין דוא ביזט גיוועז אז דוא האסט געהייסין חנהלע, און זייט דוא האסט דיר אנאמען גיגעבין קאראלינע האסטו טאקי אפנים וויא אקאטרינקע. הער נאר אוים חנהלע וואס טויגין דיר דיא פיסטע זאכען! איך שטעה און זעה דא צו וויא דוא מאכסט דיך משוגע — אה! איך האב עם גאר ניט ערווארטעט פון דיר. איך האב גימיינט אז וואס מען ווערט עלטער ווערט מען קליגער. איך מעג דיר זאגין דעם אמת ווייל איך בין דיר און דיין טאטין איין אמת גוטער פריינד. פאלג מיך און שלאג דיר ארויס דיא פיסטע זאכען פון קאפ. וואס טויגין דיר דיא פיסטע זאכען ראמאן, טאמאן, ענגעל, שמענגעל, דוא האב בעסער חתונה און נעם אמאן וויא עס דארף צו זיין וואס מאכסטו משוגע דיך און יענעם. וואס האסטו ניט קיין רחמנות אויף דיין טאטען, קוק איהם אן וויא ער איז נעבעך גראה און אלט גיווארין דורך דיר, קוק זיך אליין אהן וויא דוא מאכסט פון זיך אתל געלטערט גיווארין עם איז שוין גאר ניט דאס.

חנהלע אי אי אי (זיא שלאגט זיך אין קאפ) פאטער! פאטער!

יצחק (לויפט אריין) וואס איז דארטין וואס איז?

שלמה קוק נאר אן! פאטער! אי אי איך וואלט זיא גילערינט!

יצחק אפינסטערער חלום אויף דיין קאפ וואס האסטו מיר אן גימאכט פאר אצרה?
אט אויף דעם האב איך דיך גירופען (צו איהר) נא שא שא טאכטער!
איך וועל שוין מעהר ניט איך וועל איהם ארויס טרייבין!

שלמה קוק איהם אן דעם אלטען שוטה וויא ער גיט איר נאך אז אך אונ וועה
איז דיר וויא דוא ערציהסט קינדער. גיב איהר נאך גיב איר נאך
נעכט זיהן שפעטער וואס פאר אסוף איהר וועט ביידע האבין!...

(חנהלע האלט זיך דיא גאנצע צייט אין איין ווארפין)

פארהאנג פאלט!

צווייטער אקט

שטעלט פאר אבולוואר פארטאג קבצנזאהן ליגט אויף אבאנק אונ שלאפט הייבט זיך אויף אונ ציהט זיך אויס.....

קבצנזאהן אהו! עס איז נאר וואס טאג גיווארין אונ איך קען נאך ניט שלאפין.
דא אין גארטין איז קיהל. דיא באנק קוועטשט מיר אויס מיינע ביינער.
אה עס איז ביטער. אבער ס'איז שלעכט — שוין דרייא נעכט אז איך
וואלגער מיך אזוי. וואס זאל איך טוען? אזוי איז מיין טבע. דערטאפ
איך נאר עטליכע קאפיקים ווערין באלד אויסגיוואקסין אחברה. איך
פארשיכור עס, דאס איבריגע פערשפיעל איך אין קארטין אונ ווער
אפיינער לייט — נאר דאס אארט מיך שוין ניט אזוי. דער מאגען, אט
דער וויסטער מאגין, ער וויל זיינם ניט שענקין. הינגעריג בין איך אזוי
וויא אהונד, אונ עסען מוז מען, ווייל דאס איז וויכטיגער פון אלסדינג,
ווארין אז איך וועל ניט עסין וועל איך קיין כח ניט האבין צו
הונגערין. אונ ארום צו געהן נאקיט אונ בארוויס! (פויזע) איך זאל דא

דערטאפין עפיס אמענטשעלע אדער מיט גיטען אדער מיט בייזען אמטבע וואלט איך שוין באקומען (ער קוקט זיך אום) הא! גלייך וויא איך האב ארויס גירעדט אין אזא שעה איימיצער געהט לאמיך מיך באהאלטען. (ער באהאלט זיך אונטער אבוים.)

הונגערמאן הונגעריג, נאקיט אונ שלעפעריג! ניין וואס זאג איך, נאקיט שלעפעריג אונ הונגעריג! — ניין וואס זאג איך: שלעפעריג, נאקיט אונ הונגעריג! איך פערשטעה ניט? וואס איך שפאר מיך דא אזוי. אט אפנים וויא אזוי איך וועל וועלין לייענען דעם פסוק איז דען מיר ניט אלעם איינם? דאס איז דרייא פערשידענע מלאכי חבלה, וואס מאטערין מיר דיא קישקעס לעבעדיגערהייט. דער קיצעלט מיר אין מאגען, דער רייסט מיר אוים דיא קליידער אונ מאכט מיר אן אצוג לופט איבער דעם גאנצען לייב, אונ דער דרעהט מיר אונ רוישט מיר אין קאפ — אמעהר איך האב גאר פארגעסין דיא דאמע פיק האט מיר אזוי גיפיקט דיא גאנצע נאכט אין קאפ אז איך האב אזש פארגעסין אין דעם הער "מאגען" אה אז ער הייבט מיך אן צו מאגענען קען איך טאקי פאלען צו דער ערד. עס איז קיין תכלית, מען מוז זעהן עפעס צו קלערין (ער קוקט זיך אים אונ דער זעהט קבצנזאהן) הא? אט געהט דארט עפיס אמענטשיל ער ווייזט אוים אביסיל קויטיגליך גאר דיא לייט פארשטעלען זיך אמאהל איך מוז זיך מיט איהם באקענען.

(אין דער זעלבער צייט ווען הונגערמאן רעד — רעד קאבצענזאהן אזוי)

קבצנזאהן דיא מענטשעלעך פארשטעלין זיך צו צייטין, זייא זענען ניט אזויא ארים וויא זייא ווייזין אוים. איך מוז מיך מיט איהם באקענען טאמיר וועל איך בייא איהם אויסמאנטען עטליכע קאפעקעס.

(זייא שלאגען זיך ביידע אן)

הונגערמאן גוט מארגין ווינשע!

קאבצענזאהן גוט מארגין ווינשע!

הונגערמאן מיט וועהם האבע איך דיא עהרע?

קאבצענזאהן מיט וועהם האבע איך דאס פערגיניגין —

הונגערמאן ... הער הונגערמאן דעם גיוועזענעם באנקירם הונגערמאנס אזוהן אונד זיא?

קאבצענזאהן און איך בין העד קאבצענזאהן דעם געוועזענעם באנקירס קאבצענזאהנס אזוהן !

הונגערמאן לײדער האב איך אמאלעהר גיהאט, דיא גאנצע נאכט אין קארטין גישפילט אין מײן גאנצעם קאפיטאל פערלוםפט.

קאבצענזאהן דאס זעלבע מאלעהר האב איך לײדער א״ך גיהאבט !

הונגערמאן קענט איהר מיר ניט עטוואס אויס בארגין.

קאבצענזאהן פון מײן מויל ארויס גינומען איך האב עס אײך נאר וואס גיוואלט זאגין

הונגערמאן הײסט עס האט איר גאר ניט ?

קאבצענזאהן נאך מעהר וויא גיטראפין ! —

הונגערמאן זענט איר פשוט אקבצן ?

קאבצענזאהן נאך איבער וויא גיטראפין.

הונגערמאן זענען מיר דאך בײדע אויף אײן קרענק.

קאבצענזאהן נאך וואס פאר אקרענק ? אז ס׳ציהט מיך אזש צו דער ערד.

הונגערמאן אויב אזוי לאמיר זשע רײדין פראסט יודיש. שלום עליכם גוטער ברידער, ביזטו דאך מײן מענש. (זייא געבין זיך דיא הענד) :

קבצענזאהן שלום עליכם ! זעהר רעכט, נאר וואס קענען מיר דא גיהאלפין ווערין. אזוי האבין מיר גיהונגערט יעדער פאר זיך. יעצט דארפין מיר אין צווייען הונגערין.

הונגערמאן ע דאס איז בלאטע, אבי אין צווייען וועלין מיר שוין עפעס אויס קלערען. צוויי איז ניט אײנער אנוא קלער ! (קבצענזאהן טראכט) נוא וואס קלערסטו אזוי לאנג. —

קבצענזאהן שטעה, שטעה, ווייסטו וואס איך האב אויס גיקלערט? ווען איך זאל האבין געלד וואלט איך עפעס גענעסין.

הונגערמאן פערד ! דאס וויים איך פון פריער ! שלאג מיר ניט איבער איך וועל קלערין. (ער קלערט).

קבצענזאהן נוא קלער ניט אזויא לאנג וויל איך וועל גיט אויס האלטען. אזויא הונגעריג בין איך.

הונגערמאן קום אהער ! ווייסטו וואס איך האב אויס גיקלערט ? ווען גאט זאל אונז דא באשערען עפעס אײך מענטשעלע וואלטין מיר שוין

גיוויסט וואס מיר האבין צו טוען .

קבצענזאהן איך האב שוין מורא אויף דעם גאט צו בעטין . וייל פריער האב איך אויף גאט גיבעטין , האט ער מיר צו גישיקט דיך — איך שטעל מיר שוין פאהר וואס פאר אדלות דער דריטער קען זיין . (זייא קוקין זיך ארום אין דער טיעף פון בולוואר בעמערקען זייא איין אלטען מאן געהט פארטראכט אונ לייענט אציייטונג) .

הונגערמאן טסי ! אט געהט מען , זעהסטו אט דער אלטער מעגסט דיר זאגען וואס דוא ווילסט פאר אנויט דעם רינג ! זעהסטו בלישצען בייא איהם אויפין פינגער ! אונ דאס קייטעלע ? אונ נאך דעם קייטעלע דארף מען פערשטעהן שלעפט זיך גיוויס נאך אזייגעריל . ס'וועט זיין רעכט !

קאבצענזאהן יוא וואס מהוט מען . איך בין אבער אזוי הונגעריג איך וואלט איהם איין גישלינגען מיטין קאפעליש .

הונגערמאן געה פריוו זיך בעטען בייא איהם אנדבה !

קבצנזאהן דאס וועסטו ניט פוילען בייא מיר . איך האב שוואכע הענד ! געה דוא צו ! —

הונגערמאן איך קען דאס אויך ניט , נאר אז מיר וועלען געהן מיט דרך ארץ וועלין מיר גאר ניט האבין . מען דארף דא זעהן קלערין אמיטעל צו איהם . —

קבצנזאהן זעהסטו צו איהם האב איך שוין אגוטע עצה : איך קען זייא גוט אט דיא אלטע ראקענפרעסערם . וויא דוא קוקסט איהם אן דעם אלטען . פריוו בעטין בייא איהם אנדבה וועט ער דיר גיוויס אפזאגין . פאר וואס מיינסטו ? ווייל מיר זענען זינדיגע מאנספערזאנען צו זאמען גישטעלט פון הויזין אונ רעק ! דעם אלטען דארף מען זעהן מיט עפעס אצופ טוען ביים אלטען הערץ צו ווארעמען עס . אדא וועט זיך אביסיל אריהר טוען זיין קעשענע . דוא פארשטייסט וואס איך מיין ? לאז ער גאר דערזעהן אקליידעל . אדא וועט ער אפ געבין דיא נשמה אפילו .

הוננערמאן יוא וויאזשע נעמט מען דאס מיידיל ?

קבצענזאהן בהמה אמיידיל וועל איך איהם געבין ? אמכה ! אקליידיל האב איך דיר גיזאגט . אדאס איז דיא קונץ פא- אקליידיל וועט ער געבין

געלד מעג זיין אונטער דעם אפילו אשטעקין.

הונגערמאן איך פערשטעה ניט וואס דוא מיינסט?

קבצנזאהן הער אוים! איך וועל געהן האפען ביא מיין באקאנטער וועשנע מארגאלע אקליידיל מיט אהיטעלע מיט אזאנטיק אונ איך וועל מיך אן טיען פאר אפרויא אונ דוא אין דער צייט וועסט זיך באהאלטען אונטער דיא ביימער. אונ אז איך וועל אריין קומען אלס פרויא אונ אנהייבין מאכען דיא חצופהלע חנדלעך וועט ער זיך אוודאי צו שארען צו מיר. איך וועל זיך אבער אנדערש ניט לאזען ריידען ביז ער וועט מיר ניט פריער וויזין זיין ביטעלע, דענסטמאהל זאלסטו ארויס שפרינגען פון אונטערין בוים איהם איבער פאלין אונ אנהייבין שרייען אז איך בין דיין פרויא — וועט דאס פאר איהם ניט פאסען דער גיוואלד, וועט ער מוזען געבען געלד. נא וואס זאגסטו איז דאס אפלאן? (אב).

הונגערמאן נא איז דאס אשארלאטאן! וואס דען זאל מען טוען. נויט ברעכט אייזין, דיא נויט ברענגט צו אלעמען. דיא בעסטע ערפינדונגען ווער מאכט מעהר וויא דיא נויט? אוודאי בין איך ניט גיוועזין אזויא פראקטיש אז איך בין גיוועהן ביים טאטען אונ דיא מאמע האט מיך פארצערטעלט אונ האט מיר אלסדינג נאך גיגעבין. אונ דאס איז טאקי גיוועהן מיין אומגליק וואדין ווען מיינע עלטערין וואלטין מיך גיוועהן גילערינט אמלאכה. זייא זענען אבער גיוועהן מיוחסים אונ רייך נאך דער צו איז זייא ניט אן גישטאנען דעם זאהן צו לערנען אמלאכה זייא האבין ניט גיוויסט אז ס'קען זיך זייא נאך איבער קעהרען מיט דער פיטער אראפ אונ זייער זאהן זאל דארפין ווערין אגנב. מילא וואס קען מען מאכען? ס'איז שוין פארפאלין ווען איך וואלט חאטשע גיוויסט אז דער רייבער מענטש האט רחמנות אויף דעם ארימען וואלט איך פארשפארט אלע אויפטיהכצען. וואס וועל איך מיך נאך שמירען מיין פנים אז איך וויים אז ס'איז אומויסט צום בעוויז וועל איך ניט זשאלעווען צו איהם צו צו טרעטען אונ בעטען אנדבה וועט איהר אין מיסטען זעהן אז איך האב רעכט. (ער גייט צו צום אלטען נייגט זיך) מיין ליבער הער זייט אזוי גוט אונ שענקט

מיר עפעס אנדבה (דער אלטער גיט אמאך מיט דער האנד) איהר זענט דאך דאכט מיר איוד וויא האט איהר ניט אידיש הערן אין זיך האט רחמנות אויף מיר שוין דעם דריטען טאג אז איך האב ניט גיגעסין . איהר זעהט וויא ער מאכט זיך טויב . ער פארשטאפט די אויערין מיט וואטע . מיין ליבער הער ! האט רחמנות איך האב א ווייב מיט קינדער זייא שטארבען פאר הונגער , שענקט מיר עפעס אויף ברויט .

אלטער (בייז) פארט !

הונגערמאן אט האט איהר ! וואס דען ? איך קען זייא ניט די אלטע שארלאטאנעס . אט לאז ער נאר דערזעהן אקליידיל וועט איהר זעהן וויא ער וועט זיך באלד אומקיקין . ס'וועט מיט איהם אוואורף טוען וויא אקדחות , און וויא גיך ער וועט אעפען טוען דאס בייטעלע , זיא זאל נעמען וויפיל זיא וויל — שא אט געהט מיין קבצנזאהן ס'וועט זיין רעכט .

קבצנזאהן (קומט אריין פערקליידעט אלס פרויא מיט אזאנטיג אין דער האנד און מיט דער אנדערער פאכעט ער זיך מיט אפעבער) דאס וועטער איז שעהן . די לופט איז פריש אין גארטין , אבער זעהר ווייניג מענטשען שפאצירען היער אים גארטען —

דער אלטער (קוקט זיך אום לייגט אוועק די צייטונג — קוקט זיך גוט צו) אי ! אי ! אשעהנע וואקס אשעהנע טאליע ס'איז טאקי נאר אה ע ע ע מאדאם !

קבצנזאהן וואס ? גלויבין זיא דאס איך זוי אלט בין דאס זיא נענען מיך מאדאם ? איך בין נאך אפריילין ! —

דער אלטער אוי אפיסקעלע , אשפראכע עס צו געהט זיך אין איטליכעס אבר ! ענשולדיגען זיא פריילין זינד זיא נאך אונפערהייראטעט ?

קבצנזאהן איך האבע איהנען שוין איינמאהל גיזאגט , אבער וואס ווינשען זיא פון מיר ?

דער אלטער וועה וויא האלט איך עס אוים , הערט אשפראכע , זיא צו ווארעמט מיר מיינע גלידער הערט אשטימע זעהט אפיסקאניא אויך איך האבע קיינע פרויא איך בין נאך אונפערהייראטעט —

קבצענזאהן יא וואס געהט עס מיך אן ? וואס ווינשען זיא פון מיר ?

דער אלטער וואס איך ווינשע ? (ער ריקט זיך צו צו איהר).

קבצנזאהן ביטע נור איין ביסכען ווייטער ! —

דער אלטער א ביסכען ווייטער ! וואס פאר אזיסע דייטשע שפראכע ?

קבצנזאהן (אפארט) אזא יאהר אויף דיר . (צום אלטען) ע וואס מאכען זיא אבער דאס איז צו פיעל ? —

אלטער צו פיעל ח ח ח נא הערען זיא מיין טייערעס פריילין ! זיא זאלין וויסען דאס איך בין רייך זעהר רייך —

קבצענזאהן נא וואס געהט עס דען מיך אן ?

אלטער וואס ? וואס זיא ווינשען האבען זיא בייא מיר נור פיר איינען קים !

קבצנזאהן הא שעהמען זיא זיך ניט איהר אלטער !

אלטער וואס שפרעכען זיא פאס אלטער אבער געלד האבע איך !

קבצנזאהן דאס איז דאך איהר געלד וואס האב איך דען דאפאן ?

אלטער אה זיא קענען אויך האבען זיא קענען דאס גאנצע בעקומען נור פיר איינען קום —

קבצנזאהן האבען זיא דען דארט פיעל געלד ? צייגען זיא מיר !

אלטער וויזט איהם דאס ביטעלע קבצנזאהן תאפט עס אוים אונ גוט אסיגנאל הא, הא !

הונגערמאן (שפרינגט ארוים פון אונטער דעם בוים) וואס איז דאס ? וואס האט איהר צו מיין פרוי ? ע מענטשען קומט אהער .

אלטער נאט אייך נאט אייך אלסדינג אבי לאזט מיך צורוה . (זייא רייסין בייא איהם אפ דאס קייטיל מיטין זייגער אונ דעם ראק דעם פאלטאה שלאגין איהם אונ ווארפין ארוים) .

הונגערמאן (לאבענדיג) ס'איז גאר קיין פלאן קיין שלעכטער .

קבצנזאהן ווארט אוים איך האב נאך אבעסערען ! דא אין שטאט איז דא א קארגער עושר ר' יצחק ער האט איין אלטע מויד פון איאהר 29.8.7..6. זיא וויל אויף קיין פאל ניט חתונה האבין נאר בייז זיא וועט דערטאפען איינג יונגעלע ער זאל ריידין דייטש האבין שווארצע וואנצעלעך אונ הייסין פראנץ זיא האלט שטענדיג אביכיל אין דער האנד . אראמאן . איך בין געוואר געווארין אז זיא וועט

אנדערש ניט חתונה האבין נאר וויא עס שטעהט אין דעם ראמאן.
הונגערמאן אין דעם ראמאן הייסט דאך דער העלד פראנץ?
קבצנזאהן נא וועל איך הייסין פראנץ, פאר מיר איז דאך אלס איינס וויא איך הייס, אז איך היים גנב איז בעסער? דיא גאנצע זאך אז ביז אהער האב איך ניט גיקענט אויס פיהרען מיין פלאן ווייל איך בין גיגאנגען אפ גירוסין זיא וואלט מיך באלד ערקענט אז איך בין אשטרענגער: יעצט אז איך האב שוין געלד וועל איך מיר קויפין אשייגעם אנצוג אונ דוא וועסט זעהן וויא איך וועל איהר געפעלען אונ וועל מיט איהר חתונה האבין. איך וועל מיט איהר שפיעלען אליעבע אז דער קאפ וועט איהר הארט ווערין. דייטש רעדען קען איך דאך אונ פראנץ הייסען איז דאך ביא מיר קיין מלאכה ניט. אונ אפאהר וואנצעלעך וועל איך מיר מאכען. נאר דיך וועל איך בעטען דוא זאלסט זיך צו מיר ניט ווייזען דיא גאנצע צייט ביז איך וועל חתונה האבין מיט איהר אונ איהר קאפיטאל וועט ליגען ביא מיר אין דיא הענד. דערנאכדעם וועלין מיר לעבען גא וואס זאגסטו צו דעם פלאן?
הונגערמאן ס'איז אויך קיין פלאן קיין שלעכטער, (זייא זינגען).

.1

קבצנזאהן
יעדער מענטש אויף דער וועלט
וואס טהוט דען ניט אין א נויט
דער טהוט עס צו ליעב דעם געלט
דער צו ליעב א שטיקיל ברויט
אפילו דער גרעסטער עושר
געהט פון דער ראללע נישט ארויס
דער טהוט עס קלאמערשט מיט יושר
דער שווינדעלט דער נארט אויס
ס'איז אויך קיין פלאן קיין שלעכטער
איך קאך אזש פאר גילעכטער חחחח

2

דָארְט זֶעהט אֵיין אַדְוָואַקאַט
אֵיינְס גָאר אִין דֶער וֶועלְט
גָאר אִין אַ קוּרְצֶער צַייט
לַאדְט עֶר אוֹיךְ דָאס גֶעלְד
עֶר לַאדְט עֶס בֶּאֱמֶת אוֹיס
בַּיים סוֹחֵר בִּיז אִין אֵיין פְּרוּטָה
עֶר שְׁטֶעלְט אָבֶּער אוֹיךְ אַרוֹיס
דֶעם קְלִיֶענְט אַ פַּייג אַ גוּטֶע א. ז. וו.

3

אַ שְׁרַייבֶּער אַ גִימֵיינֶער
גִיהַאלְט נֶעמְט עֶר גָאר וֶוייגִיג
וִויא קוּמְט עֶס פְּרֶעגְט נִישְׁט קֵיינֶער
וָואס עֶר לֶעבְּט זִיךְ וִויא אַ קֶענִיג
וַוייל מִיט דֶער רֶעכְטֶער הַאנְד דֶער פִּינְגֶער
וֶוען עֶר הַאלְט דִיא פֶּעדֶער
מַאכְט עֶר מִיט דֶער לִינְקֶער
אָט אַזוֹיא כְּסֵדֶר א. ז. וו.

4

אֵיינֶער הָאט אַ מַאגַאזִין
שֵׁיין נָאר אָפּ צוּ מָאהלֶען
וָואס טְהוּט עֶר אַז צוּם טֶערְמִין
הָאט עֶר נִישְׁט צוּ בַּאצָאהְלֶען
עֶר צִינְט עֶס אוּנְטֶער אַם עֶנְדֶע

אונ מַאכְט אַ גוט גֶעשֶׁעפְט
אונ מֶאנְט בַּייא דֶער אַנֶעגְדֶע
דָאפֶּעלְט וָואס דָאס בַּאטְן עֶפְּט א. ז. וו.

5

פַאר לִיבְּט אִין אַ יוּנְגֶען מַאנְן
אִיז אֵיין אַלְטֶע דַאמֶע
עֶס וָואלְט אִיהר גִיבֶער גִיפַּאסְט צוּ זַיין
פַאר אִיהם אַלְלֵיין אַ מַאמֶע
זִיא גִיט אִיהם אִיהר עֲשִׁירוּת
בִּיז אִין דֶער לֶעצְטֶער קְלִינְגֶער
אונ עֶר נֶעמְט בַּייא אִיהר דִיא לִירֶעס
אונ שֶׁענְקְט אַוֶועק אַ יוּנְגֶער א. ז. וו

6

אֵיין אַלְטֶער אַלְמָן דָארְט
נֶעמְט נָאךְ גָאר אַ יוּנְג וַוייבִּיל
זִיא שְׁוֶוערְט אִיהם אוֹיף אִיהר וָוארְט
אַז זִיא לִיעבְּט אִיהם וִויא אַ טַייבֶּעל
עֶר בְּרֶענְגְט זִיךְ אוּים דֶער אַלְטֶער
אונ מְהוּט זִיךְ כָּל הָעֵצוֹת
אונ זִיא קוּשְׁט זִיךְ מִיט דֶעם בּוּכְהאַלְטֶער
הִינְטֶער זַיינֶע פְּלֵייצֶעס א. ז. וו.

ענדע דעם צווייטין אקט

דריטער אקט

(שטעלט פֿאר דאס זעלבע צימער ר׳ יצחק׳ס פֿון דעם ערשטען אקט קאראלינא זיצט נעבען אטיש) אונ וויינט יצחק שטעהט נעבען איהר ...

יצחק וויין, וויין טאכטער! יעצט וועט מען דיך שוין ניט העהרען אז דוא וועסט וויינען אונ קלאגען אפילו! אז דוא האסט איהם שוין גיקענט אפּ זאגען — שלמה׳ן, מיינער אונ דיינער גוטער פריינד מעגסטו טאקי וויינען! אזא פיינער יונגערמאן, ניט קיין נאר אונ ניט אנגיבילדעט אונ רייך. איין אנדער מיידעל אויף דיין ארט וואלט זיך גליקליך גישעצט. ווען ער זאל זיא וועלין נעמען — נא? ווער וועט זיך אויף דיר היינט אומקוקען אפילו מיט דיין געלד? ביסט שוין אלט, ביסט ניט אזוי שעהן וויא אמאהל. האסטו איהם שוין אנגיוואוירען טאכטער מעגסטו שוין וויינען — איך וועל שוין אויף דיר קיין רחמנות האבען אז דוא האסט אויף דיר קיין רחמנות.

חנה אך לאז מיך צו רוה, איך קען יעצט מיט דיר ניט שפּרעכען איך בין עפּעס שמאכטעטעריש...

יצחק שמאכטעטעריש?... וועה וועה איז צו מיר (אב).

חנה (זיא קרימט זיך נאך) שלמה׳ן זאל איך איהם נעמען? אטייערער נאמען „שלמה״ גלאט ער וויל איך זאל אזוי חתונה האבען: גוט מארגען גוט יאהר! — ניין מיר ריכט עס ניט אין דער נאזע, איך וואלט גיוואלט ס׳זאל זיך ראשען, טאראראמען, פילדערין, אט אשטייגער וויא דא (זיא ווייזט אויף דעם ביכעל).

בעדינטער איונגער מאן פרעגט זיך צו אייך, זאל איך איהם אריין לאזין?

חנה וויא הייסט ער?

בעדינטער ער זאגט מיר ער הייסט פראנץ פראנצענזאהן! —

חנה געדאפּעלט?... בעט איהם אריין! — (דיענער עפינט דיא טהיר).

קבצנזאהן (קומט אריין שארלאטאניש) מיין קאמפּלימענט ווערטעס פרייליין! —

חנה וואהל בעקומען! — ביטע פלאצען זיא. (אפארט) וויא שעהן ער רעדט דייטש.

קבצנזאהן (אפארט) וועלכע שיינהייט! —

חנה (אפארט) אונ הייסט פראנץ!

קבצנזאהן (אפארט) רייצענד אונ יונג!

חנה (אפארט) אונ מיט שווארצע וואנצעלעך!

קבצנזאהן (צו איהר) ענשולדיגען זיא וואס פאר אבוך איז דיזעס זיא ערלויבין?

חנה יא, ניין, איך ביטע, זיא האבען בעשאמפעלעך גילעזען דעם ראמאן „דאס גליקליכע עהעפאאר".

פראנץ אה! דאס?.. אה! יא אך! (ער זיפצט)

חנה זיא זיפצין העד פראנץ? פראנץ הייסען זיא גלויב איך?

פראנץ צומבעליעבען — אונ זיא וואן איך פראגע דארף?

חנה (צו לייגט דאס ווארט) קא־רא־לי־נא!

פראנץ קאראלינא? מיין גאטט!

חנה (אפארט) אדאס איז אט אפנים דאס גליק וואס איך האב אזוי לאנג ארויס גיקוקט אויף איהם — אנא לאמיר נאר ארײן קוקין אין ביך.

(זיא לייענט) לאנגע שטאנדין זיא — (אים זויא וויטער.

פראנץ (טהוט אפאל אויף דיא קניע) אט דא מיין ענגעל! מיט וועלכען צויבער האסט דוא מיך אמשטריקט דיינע אויגין שיינען מיר וויא דער מארגין זויא העל — דיינע נאזע אה דיינע נאזע איז דיא נאזע אלער נאז — דיין געטליכעס בילד זעהע איך אים טרוימע. נור איין ווארט איך ליעבע דיך זאגסט שטערבע איך! —

חנה (אפארט) גוט גוט. יעצט לאמיך זעהן וואס האב איך צו טוען (זיא זינגט) איך וויים ניט וואס מיר פעהלעט (ער זינגט מיט איהר צום שלוסס פון דעם ליעד צו קישען זויא זיך אין דעם מאמענט קומט אן יצחק.

יצחק וואס איז דאס? (ער געהט צו צו קבצנזאהן אונ קוקט איהם אן) מיט וואנצעלעך? יזא אמת מיט וואנצעלעך (ער באקוקט איהם פון קאפף ביז פוס). אט דאס איז דער פאלאסטראנט? נא אודאי איז כדאי גיוועזן [illegible] אויף אזא סחורה! קוק אן קוק אן אוים גיפיצט אונ האט

אוודאי ניט אקאפעקע ביא דער נשמה.

פראניץ פון וואנען האט ער גיטראפין ?

יצחק אבער וויא קומט ער אהער ? דורך וואנען איז ער דא אריין אין שטוב ?

פראניץ אבער דאך וואנען קומט מען דא ארויס ?

יצחק אט דאס איז אשארלאטאן ! מען קישט זיך שוין גאר ? הער נאר דיא פיינער יונג ! וואס טהוסטו דא ? וואס פאר ארוח האט דיך גיבראכט אהער ?

פראניץ וואס פאר ארוח האט איהם אנגיטראגין אהער ? —

יצחק האסט קיין אנדער ארט ניט גיהאט אוים צו ברענגען דיין שארלאטאנסטווע נאר דא ביא מיר ? אומגליקליך צו מאכען מיין טאכטער ? ארויס ! (ער טרייבט איהם ארויס).

חנה (אין ביכיל קיקינדיג) אבער ניט איין ווארט וויא דא שטעהט ?

יצחק (צו חנה) אט דאס איז אפנים דיין זיווג ! — וויפיל איך האב דיר איבער גירעד שירוחים איז דיך שוועהר גיוועהן צו בייגען אונ דא האסטו זיך אזוי גיך גיזיוויגט ? אשייגער בייט פון שלמהין אויף איהם. נא אונ אזוי איינער מיינסטו וועט דיר קענען ברויט געבען ?

חנה (דיא גאנצע צייט קוקענדיג אין ביכיל אונ רעד צו זיך) אבער ניט איין ווארט וויא דא שטעהט אבער איך וועל איהם אנדערש ענטווערען.

(צו איהם) איך פרעג דיך נאר וואס ווילסטו פון מיין לעבען האבען וואס לאזטו מיך ניט גיבינדייען אויף דער וועלט ? קוים האב איך גיוואלט אביסיל צו זיך קומען זיך אביסיל ווידערהאלען טראגט עס איהם אן אין מיטען ! — יוא יוא נא וואסזשע ווילסטו ? אדאם איז מיין זיווג.. אט אזוי וויל איך ! אונ דיר זאג איך הערסטו ! איך זעה דאך אז דוא האסט איהם ארויס גיטריבין אויף דער אמתן זאג איך דיר אז דוא וועסט מיר איהם ניט לויפען אפזוכען אונ מיר איהם ברענגען אהער גיפינסט דוא מיך נישט מארגענדיגען טאג ביא דיר אין שטוב.

וויא מען האט א העזה א מענטשען ביא מיר אין שטוב צו בלאמבירען.

פי שעם דיך ! — נאר איין עק ברענגסטו מיר איהם צוריק איז גוט.. אלא ניט...

יצחק נא שא שא טאכטער! אט געה איך איהם אפ זוכען שא שא (אב).

חנה האט איהר געהערט איין אונשיקעניש אויף מיין קאפ? איך האב קוים דערטאפט מיין פארטיע: מיין פראנצען אונ רעד אזוי שעהן דייטש אונ מיט שעהנע שווארצע וואנצעלעך. אונ שפילט דעם ראמאן פאלקאמען טראגט עס איהם אהן. קומסט אריין זעהר רעכט רעד וויא אמענטש, וויא אין ביכיל שטעהט. גיין רעד ער גאר פאר פייער אונ פאר וואסער אונ מיינט עס טאקע ערענסט. לאמיר גאר זעהן וויא ער וועט מיר ניט צו ליב טוען? — מיר איבער שלאגען מיין ראמאן!... אזא שיינער טייערער ראמאן, איטליכעסווארט איז גאלד פערעלעך שיטען זיך פון יעדעןווארט.

(זיא לייגט וויטער) איינע שעהנע זאמער נאכט, דיא נאטור שליעף אין זאנפטין שלימער אונטער דעם בלויען מיט בריליאנטין געשטיקטע דעקע דער העלע מאנד פארשטעקטע זיין בלאסעס געזיכט אונטער דיא שווארצע וואלקען שלאף לאז וועלטצע זיך קאראלינא אויף איהר ווייכעם לאגער טיעפע זיפצער ענטשפרונגען איהרער ברוסט פלעצליך העלט זיא איינע זאנפטע זיסע שטומע שיען איהר דרויסין אונטער דען פענסטער צו פערנעהמען. (אין דעם מאמענט זינגט פראנץ אונטער דעם פענסטער קאראלינא).

חנה (הערט זיך צו) (לייגט) טיעף באוועקט פון דעם מעלאדישען טענען קאראלינא ליעף ראש צום פענסטער אונ (זיא ענטלויפט דורך'ן פענסטער).

יצחק (קומט אריין פון דער מיטעל טהיר) זיא האט מיך גישיקט איהם אפזוכען, איך ווייס וויא ער האט גיקענט אוועק, געה זיך דעם נעכטיגען טאג, נא דיר אזא שלימאזיל אויף מיין קאפ, דאס איז נאך מעהר ווייטיג איך אליין זאל נאך געהן איהם אפ זוכען? אלא ניט זאגט זיא אוי דער אלא ניט, חנהלע מיין טאכטער! שא אדאס איז שעהן! חנהלע! חנהלע! מיר דאכט אז זיא איז שוין אויך ניטא, נאך דאס וואלט מיר גיפעלט. אצונד דארף מען שוין לויפעןביידע זוכען. חנהלע וויא ביסטו. (ער לאזט זיך ארוים לויפין. שלמה קומט איהם ענטגעגען.

שלמה שטעה שטעה וויהין לויפסטו ?

יצחק אי לאז מיך (ער וויל ארוים לויפין) .

שלמה (האלט איהם צוריק) וואס איז דא ? וואס איז ?

יצחק עס איז שוין רעכט פרעג ניט = אי לאז מיך גיכער !

שלמה וואסזשע איז דא ? דערציייל מיר אויך !

יצחק איך מוז זיא שוין געהן אפ זיכען זיא איז אנטלאפין .

שלמה אט דאס איז גאר ? קומזשע צוריק אונ זעצט דיך אנידער דיא נארישער מאטע , אונ מאך ניט אזא גיוואלד איך וועל זיא דיר אפ זיכען .

יצחק וואס רעדסטו ! דוא ווייסט וויא זיא איז ?

שלמה אז איך זאג דיר מעגסטו מיר גלייבין , זיא איז ביא מיר אזוי טייער וויא ביא דיר, ווארט זיטץ נאר אנידער האב צייט.

יצחק זאגזשע מיר גיכער אונ נעם מיר ניט ארוים מיינע כוחות דוא ווייסט דאך אז מיין גאנץ לעבין הענגט אין איהר .

שלמה איך וועל דיר זאגין , איך בין שוין דערגאנגען אלעס דא איז אזוי וויא איך האב דיר גיזאגט . דא איז קיינער ניט שולדיג נאר דוא אליין . ערשטינס גיסטו איהר פיל נאך . צווייטינס האסטו זיך ניט צו גיהערט צו איהר בילדונג דוא זאלסט זיא גיוועהן רעגעלמעסיג בילדין אונ ערציהען וואלט אנדערש גיוועהן זיא האט גילייגט אין ביכעל אויף איהר לעבען אונ דאס ביכעל איז ביא איהר תורת משה אונ נעמט שוין דערפין אמוסר אונ וויל נאר טוען וויא אין פסוק שטעהט , אצונד איז זיא אנטלאפין מיט איהם דורך דעם פענצטער אונ זיצט אוודאי מיט איהם אין הויף אדער אין קעך זיא האט מיט איהם אזוי גידארפט אנטלויפין דורך דעם פענסטער אזוי וויא דוא . נאר אין ביכעל שטעהט דאך אזוי !... באלד וועסטו ערהאלטין פון איהר אבריף דוא זאלסט זייא בענטשען , אונ זיא וועט מיט איהם חתונה האבען , דוא וועסט עס איהר מוזען צו ליב טוען מיט דעם וועט זיך ענדיגען דער ערשטער טייל פון דעם ראמאן . מעהר וועט זיא דיר שוין קיין קאפ ניט דילען דאס מעגסטו זיין זיכער . ווייסטו פאר וואס ? ווייל אין ביכעל שטייט שוין ניט

מעהר. נאר ביים צווייטען טייל פון דעם ראמאן ווינטש איך מיר ניט צו זיין, זיא האט אריין גיקוקט אין ביכיל אונ האט ניט גיזעהן ביט וועהטען זיא פערבינט זיך דער מענטש איז אגיפעהרליכער דאס וויים איך. נאר איך וועל דיר דיין הערץ מעהר ניט שוועהר כאבען הלוואי עס זאל זיך אויס לאזען צום גוטען. איך בין אייך אוודאי גיטרייא, אונ זיא טוהט מיר שטארק באנק – אלזויא וויסען זאלסטו אז איך פאהר יעצט אוועק וועגין מיינע גישעפטין דוא וועסט מיר אוודאי ניט וועלין שרייבין וואס דא וועט פארגעהן, האב איך מיר דא באשטעלט אגוטען פריינד וואס ער וועט מיר מיט יעדער פאסט שרייבין וואס דא וועט פארגעהן. אונ קוים וועל איך הערין אז זיא שטעהט שלעכט וועל איך אויגענבליק קומען אהער. דיא האפענונג האב איך ניט פערלוירען, נאך אלע זאכען זאג איך דיר אז זיא בלייבט מיינע אדיע (אב).

בעדינטער (קומט אריין מיט אבריף) א״ן בריעף פון אייער קינדער!

יצחק נא נא ריף זיא שוין אריין מיילא וואס זאל איך טוען.

חנה (געארימט פראנצען) האבע דיא עהרע פאהר צו שטעלין מיין גאטזעליגען פאטער זאל לעבען.

פראנץ ברוך דין אמת!

חנה פאטער דיין זעגין! וואס וויינסטו?

יצחק פאר שמחה טאכטער, לאז דיר גאטט העלפין וויא איך ווינש דיר (ער לייגט ארויף אויף בײדע דיא הענד בענשט זייא וויינענדיג אונ געהט אב).

חנה עס איז אפילו ניט אזוי גוט דייטש נאר לאז זיין הא! וואס זאגסטו פראנץ?

פראנץ פארשטייט זיך. ערשטינס האט דער פאטער דעם ראמאן ניט גילעזען אונ צווייטינס שטעהט דאך מעהר ניט אין ביכיל גישריבין ווייל דא האט זיך גיענדיגט דיא ערשטע טהייל פון דעם ראמאן.

חנה וואס ס׳איז נאך דא אצווייטער טהייל? אונ איך וויים גא ?

פראנץ ע ע ע נאך וואס פאר אטייל פיל שענער פון דעם ערשטע

חנה קען איך איהם לעזין?

פראנץ ניין ! נאר איך קען איהם אויסענווייניג ווייל דער צווייטער טייל איז מעהר פראקטיש . איך וועל איהם מיט דיר דורך געהן וויא עס דארף צו זיין .

חנה איך בעט דיך וויא הייבט זיך אהן דער צווייטער טייל .

פראנץ דאס גידענק איך אז פראנץ מיט קארא‏לינען מוזין חתונה האבין.

חנה נא דאס וועט דאך במיילא זיין .

פראנץ אונ קאראלינא מוז אוים ווערקין ביים פאטער סאי מיט גוטען סאי מיט בייזען ער זאל אויף איהם פארשרייבין דאס הויז מיט זיין גאנץ פארמעגין .

חנה ע דאס איז אקליי‏ניקייט דוא ווייסט דאך אז איך האב דיא דעה ביים טאטען . נא ווייטער .

פראנץ יעצט קען איך מיר גראדע ניט אזוי פיל עראינערין נאר צו ביסלעך וויים וועל איך דיר שוין דערצעהלען הא הא עס קומט פאר מען דארף זינגען , פריילעך זיין . אבלל מען טאנצט אונ ס'איז פריילעך .

חנה א לעבין זאלסטו .

פראנץ אט נא דיר שוין אביישפיל דאס ערשטע ליד פאנגט אזוי אהן ..

(ער זינגט)

ניטא שוין דיא צייטין
פון כלי זמרים אונ בדחנים
מיר מענטשען מיר לייטען
דארפין קיין שדכנים
אט אזוי אט אזוי
האט מען חתונה גאנץ פיין נאך דעם ראמאן
אונ אליעבע מוז זיין.

מיר יונגע לייט מעגען
גאר אנדערש הייראטען

מִיר דַארְפִין נִיט פְרֶעגִ'ין

קֵיין מַאמֶען ..קֵיין טַאטֶען..

אָט אַזוֹי אָט אַזוֹי

הָאט מֶען חתונה גַאנְץ פַיין נָאךְ דֶעם ראמאן

אוּנ אַלִיעבֶּע מוּז זַיין.

(זייא טאנצען ביידע) פארהאנג פאלט

ענדע דעם דריטען אקט

פירטער אקט

(שטעלט פאר חנהלעס ארעם צימער אויף איין אלט צו בראכען טישעל ליגט אבריעוועלע) .

שלמה גיטא קיינער אדא אפנים וואהנען זייא . גאר גיט מיאוס ליידיגע פיער וועגט . אטישיל אבענקיל . אשעהנער תכלית גיווארין פון אזא עשירות איינציגע מאנאטה נאך זייער חתונה האבען זייא שוין פיעל איינגעבראכט אין דער ווירטשאפט . דאס הויז האט מען צו גינומען פאר שולדין . דאס מעבעל פארקויפט . אונ חנהלע קיהלט זיך אליץ גיט. איהר שטרינגאר פאהרט ארום אויף דער וועלט שארלאטאנעווען , אונ זיא פארקויפט פון זיך דאס לעצטע קלייד אונ שיקט איהם צו אויף הוצאות . גיין ! יעצט פאהר איך שוין גיט אוועק פון דאנען ביז עס וועט שוין נעמען איין עק . (ער דערזעהט אבריף) הא ! אבריף ? אוודאי פון איהר פראנצין . — (ער לייגט) יוא חלעבין ! ח ח ח אדאס איז אשטרינגאר ער האט אפילו אויף קיין פאפיר גיהאט האט ער גינומען אשפייזע קארטע פון דעם האטעל אונ האט אויף דעם אן גישריבין אבריף , וואס דא טהוט זיך , אוים גימישט פאעזיא מיט זויערע איגערקעס וויגער שניצעל מיט ליעבעס ערקלעהרונגען אונ זיא לייגט עס אוודאי אונ טייעט אן דער פון. נארישע חנהלע ! מיר וועלין זעהן איך וועל פריווען רעדין מיט איהר , אפשר האט ער זיא שוין אנגילערינט אהא זיא גייט .

חנהלע קומט אהן

א סאלאמאן ! וואס טהוט איהר דא ? אנאמט

שלמה וָויא גֶעהְט עֶס דִיר חנהלע ?

חנה וָויא זָאל עֶס מִיר גֶעהְן אִיךְ הָאבּ מִיךְ נִיט צוּ בַּאקְלָאגִין , גָאטט זֵייא דַאנְק .

שלמה נָאךְ יֶעצְט ווִילְסְטוּ מִיךְ נַארֶען חנהלע ! מֵיין נִיט אַז אִיךְ ווייס פוּן גָאר נִיט . אִיךְ ווייס אַלֶעס וָואס דָא גֶעהְט פָאהְר , אִיךְ ווייס וָויא דוּא לֶעבְּסְט . אִיךְ ווייס וָויא עֶר הָאט דִיךְ אוֹיסְגִיבְּרַאכְט , אִיךְ ווייס אַז דַיין פָאטֶער אִיז פַאר צרות גִישְׁטָארְבִּין . אִיךְ ווייס וָויא שְׁלֶעכְט דִיר אִיז אַז דוּא הָאסְט נִיט מִיט וָואס אַטָאג אִיבֶּער צוּ לֶעבֶּען . אִיךְ ווייס אַז דַיין פראנץ פָאהְרְט אַרוּם שַׁארְלַאטַאנֶעווֶען , אוּנ דוּא פַארְקוֹיפְסְט פוּן דִיר דָאס לֶעצְטֶע קְלֵייד אוּנ שִׁיקְסְט אִיהְם אַרוֹים אִיךְ ווייס וָויא אוּמְגְלִיקְלִיךְ דוּא בִּיזְט יֶעצְט בִּין אִיךְ גִיקוּמֶען דִיךְ רַאטֶעווֶען .

הנהלע וָויא הֵייסְט רַאטֶעווֶען ?

שלמה פְרִיהֶר הָאסְטוּ נִיט גִיוָואלְט הֶערִין אַז מִיר הָאבִּין דִיר פְּרָאפֶעצֵייהְט אַז דֶער סוֹף וֶועט אַזוֹי זַיין . יֶעצְט דַאכְט מִיר אִיז שׁוֹין צֵייט זָאלְסְט זֶעהְן וָויא שְׁלֶעכְט אוּנ טְרוֹיריג עֶס גֵייט דִיר דֶער צְווייטֶער טֵייל פוּן דֶעם ראמאן אוּנ זָאלְסְט זֶעהְן וָויא גִיךְ ס׳זָאל גֶעהְמֶען אֵיין עֶק !

חנהלע וָואס מֵיינְט אִיהְר מִיט דֶעם ?

שלמה אִיךְ מֵיין אַפְּ רַאטֶעווֶען דַיין עֶהְרֶע דַיין לֶעבֶּען פוּן דֶעם שְׁטְרִינְגַאר כל זמן ס׳אִיז נָאךְ צֵייט .

חנהלע דֶער ווייל אִיז עֶר מֵיין מַאן . דַארְפְט אִיהְר אִיהְם נִיט בַּאלֵיידִיגֶען אוֹיבּ אִיהְר זֶענְט מִיר ווירְקְלִיךְ אַגוּטֶער פְרֵיינְד .

שלמה הָאבּ רחמנות אוֹיף דִיר הנהלע !

חנה אוֹיבּ אִיהְר ווילְט אַזוֹי גוּט זַיין וָועל אִיךְ אַייךְ עֶפֶּעס בֶּעטֶען אִיהְר זָאלְט מִיר צוּ לִיבּ טוּהְן . מֵיין מַאן דַארְף בַּאלְד אָנְקוּמֶען פוּן גאלאץ ווינְטְשׁ אִיךְ נִיט אִיהְר זָאלְט זַיין דֶערְבַּייא .

שלמה אדיע! אויפם ווידער זעהען (אב)

הנח שלמה איז פיין דאס איז אמת – נאר ....

הונגערמאן (פאלט אריין) נאך ניט גיקומען מיין ברידער! מיר האבין ערהאלטין אבריף אז ער דארף היינט קומען!

חנה איך האב אויך ערהאלטין אדעפעשע אז היינט מיטין לעצטען צאג קומט ער.

הונגערמאן אזוי? מיטין לעצטען צאג דארף מען געהן אויפין באהן איהר געהט ניט?

חנה ניין איך מוז איהם דא אין דער היים ערווארטין.

הונגערמאן אבער אבאקשיש וועל איך האבין אז איך וועל איהם אייך ברענגין! (אב).

חנהלה לאמיר זעהן אכט דער זייגער. ער איז מחויב באלד אן צו קומען. אלעבעדיגער יונג. נאך צו פיעל לעבעדיג. פון דער חתונה אן זעה איך איהם זעלטען אין דער היים. נאר ער מאכט רייזין. נאר מן הסתם ווייסט ער – ענדליך האב איך ערהאלטין פון איהם אבריף אז ער קומט, נאר איך פערשטעה איהם ניט. ס'איז עפעס אוים גימישט פראסט יודיש מיט טיעף דייטש נאר מיט גרויס מיה האב איך פארשטאנען אז ער דארף נייטיג געלד, האב איך איהם צו גישיקט. ער איז נעבעך גיוועהן פארשולדיגט אין האטעל איבערין קאפ און האט ניט גיהאט מיט וואס אהיים צו קומען אזוי דאכט מיר שטעהט אין בריף. אנוא לאמיך נאך אמאהל לייענען. (זיא נעמט דעם בריף). עפעס איז ער האלב גידריקט. האלב גישריבין, האלב יודיש, האלב דייטש. נאר מן הסתם איז דיא מאדע אזויא. (זיא לייענט) מיינע טייערע שפייזע קארטע האטעל צוקער! קאראלינא, דוא ועסט מיר געווים ענטשולדיגען וואס איך האב אין גאלאץ קיין גוטע גישעפטין גימאכט. דיא צייט איז זעהר שלעכט קאלטע שפייזין סערדינען קאוויאר האלבע פארציאנען זאכציג סאנטין. (צו

זיך) אַשְׁלֶעכְטֶע צַייט. (זיא ליינט וויטער) אִיךְ גֶעה אַרום דיא גַאנְצֶע טֶעג אונ גִיפִין גָאר נִיט בְּרויט סוֹפֶע בָּאלְיָאן — דוּרְךְ דיא נֶעכְט קֶען אִיךְ נִיט שְׁלָאפִין. אונ טְרַאכְט גָאר פוּן דִיר גִיבְּרָאטֶענֶע אִינְדִיטְשְׁקֶע מִיט שְׁפִּינַאט. וִויא גְלִיקְלִיךְ וָואלְט אִיךְ גִיוֶועזִין וֶוען אִיךְ זָאל זַיין לֶעבִּין דִיר רָאסְבְּרַאטִין מִיט צְווִיבֶּעל — מַיינֶע גִידַאנְקִין שְׁוֶועבֶּען אַרום אִין סֶערְדִינֶען סָאס אִין זויעֶרֶע גורְקִין אַבְּצִיג מַאנְטִין. אכלל אִיךְ מוּז אַהֵיים קוּמֶען נָאר ס׳פֶּעהְלְט מִיר אָבֶּער גִידֶעמְפְּטֶע גֶעהִירֶען מִיט מַאקַארָאנֶען גַאנְצֶע פְּארְצִיאָנֶען — גֶעלְד. אִיךְ בִּין זֶעהְר פִיל שׁוּלְדִיג, בֶּעט אִיךְ דִיךְ מַיינֶע טַייעֶרֶע אָמְלֶעט מִיט קָאנְפֶעטָאר מִיר מִיט דֶער עֶרְשְׁטֶער פָּאסְט דיא סוּמֶע צוּ צוּ שִׁיקֶען כדי אִיךְ זָאל קָאנֶען בֶּעדִינְטֶע לִיכְט צִימֶער שְׁנֶעל אַהֵיים קוּמֶען צוּ זַאמֶען הוּנְדֶערְט אונ צְווַאנְצִיג דַיין לִיעבֶּענְדֶער פראנץ עֶרְהַאלְטֶען מַארְקוֹס צוּקֶער. נוּא דַארְף אִיךְ נִיט פַארְקויפִין אפילו דָאס לֶעצְטֶע הֶעמְד אונ אִיהְם צוּ שִׁיקֶען. אונ אִיךְ הָאבּ מַאקִי אַזוי גִיטוּעֶן חַאטְשִׁי עֶר הָאט נִיט אַזוי דיא וֶוערְטְה, וַוייל בַּאלְד נָאךְ דֶער חתונה הָאט עֶר אויף גִיהֶערְט צוּ רֶעדִין דַייטְשׁ. גְלַייךְ וִויא עֶר הָאט גָאר קֵיינְמָאהְל נִיט גִיקֶענְט. אַהַא מִיר דַאכְט עֶר גֶעהְט.

הונגערמאן אָט הָאט אִיהְר אִיהְם.

קאבצנזאהן קֶעטְצֶעלֶע!

חנהלע קָאטֶערִיל! (זייא צו קישען זיך)

קבצנזאהן וָואס הֶערְט זִיךְ עֶפֶּעס דָא אִין שְׁטֶעטִיל?

חנה אִיךְ וַוייס אַז דוּא פָאהְרְסְט אַוֶועק קוּמְט מַיין פִּיס נִיט אַרוֹיס אויף דֶער גַאס אונ אִיךְ בֶּענְג אַזוי נָאךְ דִיר. וֶועסְט שׁוֹין מֶעהְר נִיט אַוֶועק פָאהְרֶען קַאטֶערִיל.

קבצנזאהן נַיין קֶעצֶעלֶע. נָא פִּיץ מִיךְ אַרוֹיס אִיךְ דַארְף גֶעהְן זֶעהְן וָואס מַיין חברה טְהוּט.

חנה קוּק אָהְן בִּיזְט הֶערְשְׁט גִיקוּמֶען פוּן וֶועג אונ לויפְסְט שׁוֹין אַוֶועק

מיר ראכט איך האב מיר פארדינט ביא דיר אז דוא זאלסט זיך אביסיל מיט מיר אונטערהאלטען. זייא וועסטו ניט פארשפעטיקין. רוה דיך אוים דוא ביזט דאך ערשט פון דעם וועג אונ מארגין וועסטו דיך זעהן מיט וועמין דוא ווילסט:

קבצנזאהן נ״ן קעצעלע איך מוז געהן גישעפט זאכען, האסטו ניט עפים געלד?

חנה אט זעה וויא דיין קאראלינא איז דיר גיטרייא איך האב גיוויסט אז דוא וועסט קומען וועסטו דארפין געלד. האב איך פארקויפט דאס זיידען קלייד. האלב האב איך דיר צו גישיקט אויף הוצאות אונ האב נאך אפ גישפארט עטליכע פארעם זעהשע איך גיב זייא דיר נאר געה ניט אוועק.

פראנץ ע קעצעלע איך האב דאך מיט דיר אוים גינומען אז דוא זאלסט מיר ניט אנטגעגען רעדין איך מוז אוועק געהן.

חנה נא דיר געלד. נאר זאלסט זיך ניט זאמען (פראנץ אב) וואס זאל איך טוען מיט איהם איך האב איהם פארט ליעב חאטשי איך האב פון איהם גרויסע צרות. (שלמה קומט אהן).

שלמה נא חנהלע!

חנה וואס נא וואס ווילט איהר?

שלמה נא האסט זיך נאך ניט איבער צייגט וויא אומגליקליך דוא ביזט.

חנה ווילט איהר מיך גליקליך מאכען? וואס הייסט ביא אייך אומגליקליך?

שלמה דוא מאכסט זיך ניט פארשטייענדיג;

חנה הערט שלמה זאל איך מיט אייך אפען רעדין. טהוט איהר מיר אגרויסע רעה וואס איהר קומט אהער, ביא מיר אין דיא אויגין זעה איך מיך ניט אומגליקליך. ביא אייך אין דיא אויגין זאגט איהר יוא! ווערושע בעט אייך איהר זאלט מיך אויפקלערין?

שלמה פארשטייט זיך אז דער ווארעם ליגט אין חריין. מיינט ער אז ס׳איז

קיין זיסערס ניטא. איך בין פראקטישער פון דיר דוא טהוסט נאך קינדעריש דוא ווייסט נאך ניט וואס הייסט פריינד – שאפט ערגעבענהייט מענטשהייט. (מען הערט אונטער דיא קאליסען פראנצען זינגען) אהא אט געהט דיין מוזיק אויפס ווידערזעהן (אב)·

פראנץ (קימט ארייין זינגענדיג) ווארטושע ווארטושע ברידער זארעם קעצעלע פא אט געה איך ברענגען פרישע פארעם קעצעלע פא געך נעם מיך ארום אונ גיב מיר אקיש.

חנה וועה איז מיר וואס איז דאס? קוק דיך אהן.

פראנץ וואס? איך געפעל דיר ניט? זעה נאר דיא שווארצע וואנצעלעך.

חנה וועה איז מיר וויא ביזטו געווען. פראנץ דערמאן זיך וויא דוא ביזט.

פראנץ הא הא וואס רופסטו מיך פראנץ. רוף מיך קבצנזאהן. וואס מיר פראנץ דוא גיסט געלד איך מאך דיר דעם טוידט?

חנה וועה איז מיין לעבען. (זיא וויינט).

פראנץ וועה איז מיין לעבען אז איך האב גידארפט אן קומען צו אזא שלעכטע זיא זאל קיין רחמנות האבין אויף מיר. דוא גיסט געלד?

חנה וועמין זאגסטו דאס דיין קאראלינא?

פראנץ וואס מיר קאראלינא חנה מאקאראנא הייסכו.

חנה גאטט שטארקער וואס איז דאס?

פראנץ דאס איז דער צווייטער טייל פון ראמאן האסט גיוואלט ראמאן האסטו דיר ראמאן ווארט איך וועל דיר ווייזן!

חנה לייג דיך צו אביסיל רוה דיך אוים מאך ניט קיין שאנדע.

פראנץ וואס מיך באליידיגען! דוא ווייסט מיט וועמען דוא רעדסט?

חנה קוק אהן ווער עס שטייט פאר דיר.

פראנץ הא! ווער ביזטו, ניין דאס איז נישט מיין מארגאליע ניין! (ער זינגט) גיבוישע מיר אין וואנצעלע אקיש קעצעלע קעצעלע פא אז ניט האפסטו אין קאפ אריין דעם טיש קעצעלע פא גיבוישע פארעם אונ שפיל קיין ראלע. ווארין אט געה איך ברענגין מיין מארגאלע קעצעלע פא (אב).

חנה וועה איז מיר וואס פון איהם איז גיווארין, וואס הייבט מען אן צו טוען?

שלמה (קומט אריין) חנהלע! נא וואס זאגסטו אצונד, איך שטעה אונטער דיא טיער אונ הער אלעס צו. נא האסט זיך אלם ניט צו באקלאגין? נאך ניט צייט זאלסט רחמנות האבין, ווארף איהם אוועק, גט דיך מיט איהם זויא לאנג ס'איז נאך מעגליך, איידער דוא ווערסט פארגיפטעט. אונ קום צו מיר צו דיין גיטרייען פריינד, וואס וועט וויסען וויא דיך צו שעטצען! דוא שווייגסט? דוא ענפערסט ניט, חנהלע! יעצט האסטו נאך צייט, ענטשלים דיך אונ זאג מיר, דוא געהסט מיט מיר, קום לאמיר אוועק פון דאנען, ווארין ער וועט זיין דיין מלאך המות! חנהלע דיא צייט שטעהט ניט, דוא געהסט צו ניין? זעה ס'זאל דיר ניט באנק טוען ווארין איך געה יעצט אוועק וועסטו מיך שוין קיין מאהל ניט זעהן דאס לעצטע מאהל זאג איך דיר חנהלע, קום אנטלויף אין דער וועלט. דוא קענסט נאך לעבין. נא נאך איינמאהל זאג איך דיר חנהלע דוא געהסט צו ניין. אדיע! דוא אונגליקליכע, (אב).

חנה אך! סאלאמאן! (זיא וויל נאך לויפין סאלאמאנען קומט איהר פראנץ מיט הונגערמאנען מיט צווייא ווערשין מעדליך אנטגעגען).

פראנץ וואס טהוסטו דא בייא מיר אין שטיב? ווער ביזטו בייא מיר? א דאס איז מיין ווירטין גיוועהן (ער ווייזט אויף מארגאלע) אונ זיא וועט זיין מיינע דיך וויל איך ניט קענען. האסט גיוואלט אשווארץ וואנצעלע. (ער רייסט אראפ דאס וואנצעלע אונ גיט איהר) נא דיר אשווארץ וואנצעלע. נא וואס שטייסטו נאך דא וואס פארשטערסטו

מיר מיין שמחה? הונגערמאן ווארף זיא ארויס דיא נבלה פון מיין שטוב.

הונגערמאן (גייט צו איהר) אמצוה אויף דיר! האסטו גיוואלט מיט מיר חתונה האבען, אצונד נעם דיר דעם דרך. (זייא ווארפין זיא ארויס פון שטוב זיא וויינט. קבצנזאהן הונגערמאןביידע וועשין מיידליך טאנצין אקאדריל).

פארהאנג פאלט

פ ע ר וו א נ ד ל ו נ ג

(שטעלט פאר אהייליג ארט — רעכטס אויף אבערגיל זעהט מען אסך מצבות שטעהן צווישען ביימער — אונטער דעם בערגיל פליעסט אוואסער — לינקס וויא דער טויער פון הייליגען ארט מיט אפארקען — נעבען טויער שטעהט דאס שטיבעל פון דעם קברות יוד — אגרעבער שטעהט האלב אין דער ערד — גראבט אקבר — און זינגט זיך צו

1.

גרעבער טיעף און קאלט איז דער קבר
דער מלאך שטעהט דא מיט זיין שווערד
וויא ציטערין דארף איטליכעס אבר
אז מען דארף דא ליגען אין דער ערד.

2.

פארשמאכט זענען דא דיא ליפען
דער צינג זיך מעהר נים ריהרם

עס מעג ביים הערצין דא ציפען
גיפינט מען קיין ביסעלע ספירט

3.

אין דעם טויטין האב איך אנקמה
ער האט קיין מאהל פון אטרינק ניט גיטראכט.
ער וואלט שוין גיוואלט יעצט דערקוויקין זיין נשמה
געה טרינק אז דער פיסק איז פארמאכט.

4.

וואס ער איז קיין מאל געקומען אין שענק.
אונ האט ניט פערזיכט קיין ביסעלע ראם
דערפאר טרינקט ער בייא מיר היינט קרענק
אונ פערבייסט מיט דער שטיינערנער צאם.

(ער ווארפט אוועק דיא לאפעטע)

פע אביטערע פרנסה נאדער אזא מלאכה האנדלין מיט בלאטע פנימער וואס מען קען מיט זייא קיין ווארט ניט רעדין, אונ קיין לחיים טרינקין. ווען דער איינער מת זאל מיך ניט אונטערהאלטין וואלט איך פאר מרה שחורה משוגה גיווארין. אז איהר ווילט קען איך איהם אייך ווייזין, נאר טאמיר האט איינער פחד וועל איך אייך געבין אסגולה מיט אלע כחות זאל ער זיך אנשטרענגען אונ יעצט אן קוקין מיין מת וועט ער זיך שוין מעהר אויף זיין לעבען ניט שרעקין אט שלעפ איך איהם שוין, ער איז דא! (ער שלעפט ארויס אפלעשיל) ווארט איך האב נאך אקליין מתילי. דאס שלעפ איך ארויס פון דעם קבר ער שלעפט ארויס אקעלישיקיל פון דער קעשענע. דיא טייערער מת מצוה קיין מאהל וועל איך דיר ניט זאגין עליו השלום. אייביג וועל איך דיך האלטין געבען מיר דורך דיר

האב איך דעם ליכטיגען גן עדן אויף דער וועלט. (ער טרינקט) לחיים צום לעבין. נאך אסך לחיים'ס קען מיר חלילה זיין צום טוידט. (מען הערט טריט) הא! ווער געהט דאס דארטין אזויא שפעהט? אמת? קום אהער איך וועל דיך באגראבין. הא! מיר דאכט חנה ר' יצחקים טאכטער יוא! חנה! וואס טהוסטו דא?

חנה קומט אריין אין אווייס קלייד — בלאס — דיא האר צופלאסין טרויריג. קענט איהר מיר ניט ווייזין וויא מיין טאטינס קבר איז?

גרעבער אוי אוי נאך וויא אזויא. נאר אומזיסט געהט ניט. וועט ארויס אויף אטרינק וועל איך דיר באלד זאגין?

חנה קיין געלד האב איך ניט נאר דאס איינציגע איז מיר גיבליבין פון מיין גאנץ פארמעגין (זיא וויזט איהם אקליין פינגעריל) דאס קאן איך אייך געבין.

גרעבער אקידושין פינגעריל אויך אסחורה איך וועל מקדש זיין דעם שענקער וועל איך האבין אגוטע חתונה. אט געה איך שוין און דוא געה ארויף אויף דעם בערגיל גלייך מיט דער סטעצקי נעבען טייך דער בייא שטעהט אמצבה דארט ליגט דיין טאטע ניין איילין אין דער ערד און איין אייל פון מיר וועט זיין צעהן איילין. נאר גיב אכטינג זאלסט ניט אריין פאלין אין וואסער (אב).

חנה אומגליקליך! אומגליקליך! יעצט בין איך שוין פארפאלין. ניין דאס קען איך שוין מעהר ניט דערטראגין. וואס איך האב אויס גיליטין פון דיר פראנץ. ליידין. מאנגעל. זידלען. שימפפען. באליידיגין אלעס האב איך צו גינומען און פארטראגין. גישפילט אין קארטין. אויסגיבראכט דאס גאנצע געלד. גישיכרט. אבער דאס ווארפין זיך מיט מיר. מיך ארויס טרייבין און אריין ברענגין איין אנדערע. פארבייטין מיך אויף איין אנדערע! ניין! דאס קען איך שוין מער ניט אויס האלטין. סאלאמאן! גיטרייער סאלאמאן דיר האב איך אפ גיזאגט בעסטער פריינד קומט מיר אזוי? פאטער! גיטרייער פאטער!

דיך האב איך אויך ניט געוואלט פאלגין אונ האב דיך גיטריבין יונג אין דער ערד. איך האב דיר פאראימערט דיין לעבען אונ דיר גיקירצט דיינע יאהרען. קומט עס מיר טאקי אזוי. פערציייע מיר ליבער פאטער! איך זעה וויא עס איז מיר גוט באצאהלט געווארין, איין עק! איך האב שוין דא ניט וואס צו טוען איך דארף געהן אהיים! — אהיים? וויא האב איך דען אהיים אז איך בין אזויא עלענד וויא אשטיין. יוא דא איז מיין היים. (זינגט)

זיא איז דא דיא היים, וויא הין אלע מענשען קומען.
פון זייער לעבענס רייזע ווען זייא ווערען מיד —.
איך געה אהין פון וואנען איך בין געקומען.
נעהם וועלט פון מיר דאס לעצטע אבשיעדס ליעד —.

(דער הימעל פארוואלקינט זיך מען הערט דינערין אונ בליטצען)

חנה (זינגט) אה באטור, געטרייע מוטער! — ווען דער גלענדער פון יעדען
ווערט פערשטויסען אין זכות געביך זיין רוה
דיא איינציגע ביסטו, וואס דוא עמפפאנגסט איהם אין פריידין
אונ אין דיין קאלטען שויס געהממסטו איהם ווארעם צו —

(עס דינערט שטארקער אונ בליצט — חנה געדהט ארויף אויף אבערגיל, אויף וועלכען עס שטעהט אמצבה זיא פאלט אויף דיא קניע אונ זינגט)

געטרייער פאטער מיינער, צערטליכער אונ ליעבער!
פערטריבען האב איך דיך פון מיר (זיא הייבט זיך אויף)
איהר גרינגע חנאליעס! שיפט מיך גיכער איבער
ווארט, פאטער, ווארט איך קום אויך באלד צו דיר!!...

(זיא חאפט זיך אויף לויפט אוועק צום טייך — לינקס פערוויקעלט מיט אשווארצין מאנטיל קומט אן שלמה ער טראגט איין לאמטערענע אין דער האנד) .

שלמה — אַדָא דַאכְט מִיר דַארְף זִיא זַיין — אַהֶער הָאב אִיךְ זִיא גִיזֶעהְן דַאכְט מִיר, לויפֶען — שְׁלֶעכְט — אַגִיעפֶּעהֶרְלִיךְ אָרְט פַאר אִיהְר !

חנה — (פון וויטען) אַרֶיע סאלאמאן ! (מען הערט אפליעסק אין וואסער)

שלמה (ערשראקען) וָועה אִיז מִיר חנהלע ! (ער ווארפט אראפ פון זיך שנעל דִיא מַאנְטִיל — שְׁטֶעלְט אַנִידֶער דָאס לַאמְטֶערֶענְדִיל אונ לוופְט אַרוֹיס אִין דִיא זַייט, וִויא עֶר הָאט דֶערְהֶערְט דָאס קול — לִינְקְס פון דֶעם שְׁטִיעבֶּעל פון דֶעם קברות. יוּדֶען לויפֶען אַרוֹיס — אסך יוּדֶען אָן דִיא קַאפְּאטִים — ווַייבֶּער יונְגֶלֶעךְ — מִיט לִיכְט אונ לַאמְטֶערְנֶעס אִין דִיא הֶענְד — שְׁטֶעלִין זִיךְ אוּים גֶעבֶּען דֶעם טַייכִיל. קוּקִין אַרַיין — (זינגען) .

זֶעהְט אַיין אוּמְגְלִיק פון דֶער הֶעלֶער הויט
וִויא אַמֶענְשֶׁען אִיז בֶּאשֶׁערְט דֶער טוֹיט .
וִויא קוּמְט זִיא אַהֶער ?

(וויא טהאטין מיט דיא פינגער רעכטס)

וֶוער קֶען זִיא וֶוער וֶוער ?

אוי אוי ארחמנות ! זִיא אִיז דֶערְטְרִינְקֶען גִיוָוארִין .

אין דעם מאמענט — פאהרט דורך אין טייבעל אשיפעל — שלמה האלט אויף זיינע הענד דיא דערטרינקענע חנה'ן — קוקט אויף איהר אונ וויינט) — .

קאָהר (פון יודען) וָואס , זִיא אִיז טױט ?

יָאה , זִיא אִיז טױט ! —

(דאס בילד װערט בעלײכטעט מיט גרין בענגאליש פײער) .

פארהאנג פאלט לאנגזאם

ענדע

נאכדרוק און צו שפּיעלען אויף דער ביהנע אהנע ערלויבנים פון דעם מחבר איז פערבאטען .

א. גאלדפאדען

ПЕРЕДОСТОРОЖЕНIЕ

Объ отвѣтственности по русскому, уголовному закону за перепечатанiе и представленiе пьесъ на сценѣ безъ согласiя автора, опредѣленной въ § § 1683 и 1684 ст. уложен. о наказаь.

Авторъ А. ГОЛЬДФАДЕНЪ

אין אונזער דרוקעריא אונד ליטאגראפיע איז צו בעקומען

גאלדפאדענס טהעאטער שטיקקע

1) שולמית מעלאדראמא אין 4 אקטען אונ 15 בילדער

2) דיא צויבערין אפערעטא 5 — 8 —

3) ביידע קני-לעמיל 5 — 8 —

4) דאקטאר אלמאסאדא 5 — 11 —

5) קבצנזאהן עט הונגערמאן אין 4 אקטען

6) דיא באבע מיט דעם אייניקיל אין 3 אקטען

7) נאטען (שולמית) פיר פיאנא (פארטעפיאן)

אויך אנדערע פערשידענע געשיכטען

8) דיא קליין שטעטילדיגע ראצעלע אדער ראזאליע דיא אריסטאקראטקע (ראמאן)

9) דער געריםטער לידעריג (דומאסינם)

10) וועלט חתונה (אין לידער)

11) פאטרעטין משה רבינו געשריבין אין קליינע בוכשטאבין אויף גאנץ משנה תורה

12) אונד שלמה המלך אויף קהלת

13) ספר מדרש עשרת הדברות עם פירוש בית הגדול

14) ספר מדרש ויושע עם פירוש בית הגדול

אויך קען מען בייא אונז מאכין פערשידענע בעשטעלונגען אויף דרוק אונד ליטאגראפישע ארבייט, זא אויך ווערקע אין אללע אייראפעישע שפראכען, מיט בילליגע פרייזע אונד רעעלע בעהאנדלונג.

אדרעססע

Баумриттеръ и Гонсіоръ Бѣлянская 16 въ Варшавѣ.

Baumritter et Gonsior Bielanska 16 in Warschau.